

Szanowni Państwo,

Niebawem, w maju br., miną już trzy lata od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. Na pełny bilans naszego członkostwa w UE oraz efektów realizacji polityki spójności musimy jeszcze poczekać. Na obecnym etapie możemy jednak podsumować pierwszy okres programowania funduszy strukturalnych w Polsce. W artykule „Realizacja unijnej polityki spójności w Polsce w 2006 r. na tle innych państw członkowskich” informujemy o znaczącym postępie we wdrażaniu programów współfinansowanych ze środków strukturalnych, jaki miał miejsce w minionym roku. Porównujemy także tempo absorpcji środków unijnych (w ujęciu całościowym jak i w rozbiciu na poszczególne fundusze) w naszym kraju oraz innych państwach członkowskich, które wstąpiły do UE w maju 2004 r. Zważywszy na fakt, iż jesteśmy zdecydowanie największym odbiorcą unijnego wsparcia, wydaje się, że na tle pozostałych państw wypadamy dość dobrze.

Jak z kolei prezentują się polskie regiony na tle regionów Unii Europejskiej? Po przystąpieniu do Wspólnot Rumunii i Bułgarii 1 stycznia 2007 r. ich liczba zwiększyła się z 254 do 268. Według danych, opublikowanych ostatnio przez Eurostat, Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich, w 2004 r. regionalny PKB na mieszkańca wahał się od 24 proc. do 303 proc. średniej UE-27. Najbogatszym regionem pozostaje Centralny Londyn, natomiast najbiedniejszym regionem unijnym nie jest już województwo lubelskie, lecz rumuński region Nord-Est. Zachęcamy do lektury artykułu „Najbogatsze

i najbiedniejsze regiony UE”, gdzie znajdują Państwo informacje o różnicach w poziomie zamożności mieszkańców unijnych regionów.

W naszym stałym cyklu Fundusze Strukturalne w Regionie, tym razem pora na województwo pomorskie. Dzięki aktywności samorządów i innych podmiotów, uprawnionych do pozyskiwania środków z Unii Europejskiej, na Pomorze trafiło już ponad 3,2 mld zł. W artykule podsumowujemy dotychczasowe wykorzystanie środków unijnych w regionie, przybliżamy kilka ciekawych projektów oraz informujemy o przygotowaniach do korzystania ze znacznie większych środków, dostępnych w perspektywie finansowej 2007-2013.

Jesteśmy obecnie w szczególnym momencie - zbliżamy się do końca realizacji programów z perspektywy finansowej 2004-2006 i jednocześnie rozpoczynamy okres programowania 2007-2013. Czytelnicy, zainteresowani założeniami systemu wdrażania programów w nowym okresie programowania, znajdą przydatne informacje w artykule „Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego”. Wytyczne te, wydawane na podstawie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, zastąpią mało elastyczne akty prawne, które dotychczas regulowały większość elementów systemu zarządzania unijnymi funduszami w Polsce. W artykule przybliżamy Państwu tryb opracowywania i przyjmowania wytycznych oraz szeroki zakres ich stosowania.

W dziale Polityka spójności UE 2007-2013 w bieżącym numerze przeczytają Państwo artykuł „Strategia Lizbońska – możliwości realizacji w ramach polityki spójności”. Przypomnijmy, iż celem Strategii Lizbońskiej, przyjętej na szczycie przywódców UE w marcu 2000 r. oraz uzupełnionej na szczycie w Goeteborgu w czerwcu 2001 r. o wymiar środowiskowy, było uczynienie z Unii Europejskiej w ciągu 10 lat najbardziej dynamicznej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki na świecie, zdolnej do zapewnienia zrównoważonego wzrostu, oferującej więcej lepszych miejsc pracy, większą spójność społeczną, jak również poszanowanie środowiska naturalnego. W artykule przybliżamy przyczyny niepowodzenia „Lizbony” oraz założenia jej reformy. Informujemy także o perspektywach realizacji Strategii Lizbońskiej w Polsce, która jako jedyny kraj spośród nowych państw członkowskich (UE -10+2) podjęła wyzwanie prowadzenia polityki spójności zgodnie z zasadą *earmarking* i tym samym, skierowanie przynajmniej 60 proc. jej środków na wsparcie obszarów prolizbońskich.

2007 rok jest ważnym etapem w dyskusji o polityce regionalnej UE. W maju br. opublikowany będzie IV Raport Spójności Gospodarczej i Społecznej, który przedstawi wnioski dotyczące wpływu spójności wspólnotowej i innych polityk na konwergencję i konkurencyjność. W końcu września br. odbędzie się Forum Spójności, podczas którego dyskutowane będą propozycje dotyczące przyszłości polityki spójności. O toczącej się debacie będziemy starali się na bieżąco informować Państwa w kolejnych numerach naszego biuletynu. Na kształt polityki spójności w kolejnych latach z pewnością będzie miała wpływ efektywność wykorzystania środków strukturalnych przez państwa członkowskie. Na Polskę, która w perspektywie 2007-2013 jest zdecydowanie największym odbiorcą pomocy strukturalnej UE, spoczywa zatem duża odpowiedzialność. To, jak zagospodarujemy 67 mld euro, przyznane nam z budżetu UE, z pewnością będzie miało duży wpływ na kształt unijnej polityki spójności.

Mamy nadzieję, że w niniejszym numerze znajdą Państwo interesujące artykuły. Jak zawsze zachęcamy do dzielenia się z nami swoimi uwagami i komentarzami. Czekamy na nie pod adresem: anna.wywigacz@mrr.gov.pl

Życzę miłej lektury!

Jerzy Kwieciński

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego

9 stycznia 2007 r.

Rada Ministrów, na wniosek Ministra Rozwoju Regionalnego, przyjęła dwa dokumenty: Raport roczny z realizacji przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego działań służących poprawie absorpcji funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (za okres od 1 listopada 2005 r. do 31 października 2006 r.) oraz Raport końcowy z realizacji zadań przewidzianych w programie naprawczym, zwiększającym absorpcję funduszy strukturalnych w ramach NPR 2004-2006 (za okres od grudnia 2005 r. do listopada 2006r.)

14 marca 2007 r.

W siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego odbyło się pierwsze oficjalne spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia oraz programów operacyjnych na lata 2007-2013, w którym uczestniczyła delegacja KE, pod przewodnictwem Dyrektora Jean-Marie Seylera z Dyrekcji Generalnej ds. Rozwoju Regionalnego. Polskę reprezentowali przedstawiciele instytucji zarządzających oraz pośredniczących krajowych i regionalnych programów operacyjnych: ministerstw, zaangażowanych w przygotowanie NSRO i urzędów marszałkowskich pod przewodnictwem podsekretarza stanu w MRR Jerzego Kwiecińskiego. Główne tematy spotkania to:

- likwidacja XVII priorytetu Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, dotyczącego konkurencyjności regionów i przeniesienie środków finansowych do regionalnych programów operacyjnych,
- wyjaśnienia dotyczące zasady dodatkowości,
- działania podejmowane przez Polskę w celu wzmocnienia zdolności administracyjnych.

Przedstawiciele KE wyrazili zadowolenie z propozycji decentralizacji wdrażania funduszy unijnych w Polsce. Podkreślili także wagę i znaczenie polityki spójności w UE oraz fakt, że jesteśmy największym beneficjentem pomocy unijnej w latach 2007-2013.

20 marca 2007 r.

W siedzibie Ministerstwa Gospodarki odbyła się konferencja szkoleniowa pt.: „Jak zostać instytucją pośredniczącą II stopnia?“, podczas której zaprezentowano zagadnienia w zakresie audytu zgodności systemów zarządzania i kontroli oraz warunki, jakie muszą spełniać instytucje, ubiegające się o pełnienie funkcji instytucji pośredniczących- II stopnia instytucji wdrażających w systemie realizacji NSRO. O dużym zainteresowaniu tematyką niech świadczy fakt, iż tego dnia siedziba MG pomieściła ponad 260 przedstawicieli potencjalnych instytucji pośredniczących a spotkanie zakończyło się ciekawą dyskusją z uczestnikami.

7 marca 2007 r.

W siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego odbyła się debata na temat wizji Polski w 2015 r. W spotkaniu udział wzięli ekonomiści oraz przedstawiciele świata akademickiego, m.in.: prof. dr Urszula Płowiec, dr Krzysztof Rybiński, dr Jacek Krzyślak, Janusz Jankowiak, dr Maciej Grabowski oraz prof. dr Witold Orłowski. Debata „Wizja Polski w 2015 roku – Perspektywy i warunki osiągnięcia przeciętnego poziomu PKB na mieszkańca Unii Europejskiej” była pierwszą z cyklu spotkań, które planuje zorganizować resort rozwoju regionalnego. Spotkaniu przewodniczył Jerzy Kwieciński – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, który powiedział, że realizując Strategię Rozwoju Kraju na lata 2007-2015 będziemy zmierzać w kierunku osiągnięcia wartości PKB na mieszkańca równej, średniej unijnej. Minister podkreślił m.in., że istotny wpływ na tempo wzrostu PKB będą miały środki unijne

Od lewej: Jerzy Kwieciński, Krzysztof Rybiński, Witold Orłowski

15-16 marca 2007 r.

W Morach koło Warszawy odbyło się spotkanie z udziałem Instytucji Koordynującej NSRO w zakresie informacji i promocji (Departament Informacji i Promocji w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego) oraz wszystkich instytucji zarządzających krajowymi i regionalnymi programami operacyjnymi. Gośćmi specjalnymi spotkania byli: Minister Rozwoju Regionalnego, Grażyna Gęsicka, Barbara Piotrowska, reprezentująca Komisję Europejską oraz Jarosław Szczepankiewicz, Naczelnik Departamentu Promocji w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Celem spotkania było przede wszystkim:

- przedstawienie planów Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie działań informacyjnych i promocyjnych,
- uzgodnienie kwestii dotyczących zapewnienia spójności procesu informacji i promocji na poziomie całego kraju, w tym wizualizacji,
- omówienie projektu Wytycznych w zakresie informacji i promocji,
- przedstawienie wymagań Komisji Europejskiej w zakresie przestrzegania obowiązków informacyjnych w kontekście Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r.

WYTYCZNE MINISTRA ROZWOJU REGIONALNEGO

8 grudnia 2006 roku weszła w życie ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Reguluje ona m.in. sposób planowania i zarządzania środkami z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. Nowością wprowadzoną dzięki tej ustawie jest nowy sposób regulowania systemu zarządzania funduszami poprzez – Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego.

> Dotychczasowe doświadczenia

Funkcjonowanie unijnych funduszy wymaga sprawnego systemu administracyjnego w państwie członkowskim. Brzmi to być może banalnie, ale jak się okazało w okresie programowania 2004-2006, wcale nie jest to proste. Konstrukcja funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności sprawia, że to na administracji państwa członkowskiego ciąży obowiązek i odpowiedzialność za wdrażanie funduszy.

Rozumie się przez to m.in.:

- opracowanie dokumentów strategicznych,
- opracowanie programów operacyjnych,
- stworzenie odpowiednich instytucji odpowiedzialnych za obsługę funduszy,
- opracowanie procedur
 - wnioskowania o dofinansowanie,
 - sprawozdawczości,
 - kontroli,
 - rozliczania projektów.

Dotychczas większość wyżej wymienionych zagadnień regulowana była ustawą o Narodowym Planie Rozwoju oraz licznymi rozporządzeniami wykonawczymi do tej ustawy. Z czasem jednak stało się jasne, że dynamicznie zmieniające się okoliczności nie mogą współgrać z dość wolno zmieniającymi się przepisami. Początkowy okres wdrażania funduszy odstąpił jednak wiele niedoskonałości, których pojawienie się na wczesnym etapie wdrażania było nieuniknione. W tej sytuacji żmudny proces zmiany aktów prawnych, który potrafił przeciągać się miesiącami, powodował opóźnienia w uruchamianiu środków lub w rozliczaniu już rozpoczętych projektów. Zmiany stały się wówczas konieczne.

> Pierwsze zmiany już za nami...

Już w 2005 roku okazało się jasne, że należy szybko zmienić system. We wrześniu 2006 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o Narodowym Planie Rozwoju. Artykuł 18 tejże ustawy wskazuje wydawanie wytycznych jako jedno z zadań instytucji zarządzającej. Taki właśnie dokument zgodnie z intencją ustawodawcy ma jej pomóc w przygotowaniu i zarządzaniu programami operacyjnymi i strategią wykorzy-

stania Funduszu Spójności. Dodany, zgodnie z nowelizacją, artykuł 18a wskazuje również na możliwość wydawania wytycznych przez Instytucję Zarządzającą Podstawami Wsparcia Wspólnoty (IZ PWW).

Zgodnie z zapisami znowelizowanej ustawy, IZ PWW wydaje wytyczne, dotyczące funkcjonowania systemu wdrażania funduszy strukturalnych, w zakresie zarządzania programami operacyjnymi, sprawozdawczości, kwalifikowalności wydatków, monitorowania procesu wdrażania funduszy, skierowane do instytucji uczestniczących w realizacji Narodowego Planu Rozwoju.

Do najbardziej znanych wytycznych, które wydawane były przez instytucje zarządzające, należą oczywiście dokumenty regulujące obowiązki beneficjentów w zakresie promocji i informacji. Aczkolwiek nie są jedynymi, z jakimi można się zetknąć w programach operacyjnych wdrażanych w Polsce w latach 2004-2006. Pomimo wyraźnego zapisu, obejmującego również Fundusz Spójności, w tym wypadku instytucja zarządzająca nie wydaje obecnie żadnych wytycznych.

Natomiast wprost odwrotnie czyni IZ PWW, której wytyczne w zakresie kwalifikowalności wydatków są „encyklopedią” dla rozliczających projekty, zarówno po stronie beneficjenta, jak i instytucji wdrażających i pośredniczących. Warto podkreślić, że to właśnie wytyczne IZ PWW, w zakresie kwalifikowalności, są nie tylko obszerną interpretacją unijnego rozporządzenia 448/2004, regulującego zagadnienie kwalifikowalności wydatków w funduszach strukturalnych. Można w nich znaleźć również wiele przykładów, które oparte są na rzeczywistych problemach, pojawiających się już w trakcie rozliczania projektów w latach poprzednich. Tak więc, wytyczne w zakresie wdrażania funduszy strukturalnych funkcjonują już od połowy 2006 roku i dotyczą programów operacyjnych wdrażanych w ramach perspektywy finansowej 2004-2006.

> Wytyczne zastępują akty prawne

Zgodnie ze wspomnianą we wstępie ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, Wytyczne Ministra Rozwoju Regionalnego, wydawane w odniesieniu do programów operacyjnych na lata 2007-2013, mają znacznie szersze zastosowanie niż wytyczne wydawane na podstawie ustawy o Narodowym Planie Rozwoju. Co jest niezwykle istotne dla zrozumienia roli tego dokumentu, który stanowi jeden z instrumentów, pozwalających na koordynację funduszy europejskich w Polsce w rękach Ministra Rozwoju Regionalnego.

Należy w tym momencie podkreślić, że w mniejszym stopniu wynika to z zapisów ustawy, lecz ma bardziej praktyczne podłoże.

Ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w art. 35 określa dość szczegółowo zadania Ministra Rozwoju Regionalnego. Jednym z instrumentów, który oddaje w ręce

Ministra, jest możliwość wydawania wytycznych. Zgodnie z zapisami ustawy, Minister wydaje wytyczne w celu zapewnienia jednolitości zasad wdrażania programów operacyjnych. Taki zapis ogranicza zakres wydawanych dokumentów jedynie do programów operacyjnych, ale – co bardzo ważne – nie zamyka z definicji zakresu regulacji wytycznych do jednego programu. Sprawia to, że jak wynika z tak szerokiej definicji, będziemy mówili o:

- wytycznych regulujących swoim zakresem elementy systemu w jednym programie operacyjnym,
- wytycznych regulujących swoim zakresem kilka lub wszystkie programy operacyjne.

Te ostatnie, z racji swojego rozległego zakresu, przyjęło się nazywać wytycznymi horyzontalnymi.

Wytyczne zastąpią więc mało elastyczne akty prawne, które dotychczas regulowały większość elementów systemu zarządzania unijnymi funduszami w Polsce.

> Szeroki zakres zastosowania

Z odwołania, znajdującego się w art. 35, należy wnioskować – co jest bardzo istotne – że wytyczne będą funkcjonowały głównie w zakresie zarządzania programami. Wskazuje na to wzmianka art. 26 ustawy, który precyzuje, czasem wręcz cytując rozporządzenie ogólne UE, zadania instytucji zarządzającej (art. 60 rozporządzenia 1083/2006). Należy się jednak wyjaśnienie, iż pomimo brzmienia zapisu ustawy, który określa, że wytyczne nie mogą wykraczać poza zdefiniowane funkcje zarządzające programem, minister może wydawać wytyczne również w innym zakresie – np. obejmując regulacją również proces certyfikacji.

Ustawa wprost wymienia szereg obszarów, które powinny być regulowane w drodze wytycznych:

1. szczegółowy opis priorytetu programu operacyjnego,
2. tryb dokonywania wyboru projektów,
3. kwalifikacje osób uczestniczących w wyborze projektów,
4. tryb dokonywania płatności i rozliczeń,
5. tryb monitorowania postępów realizacji programów,
6. tryb i zakres sprawozdawczości,
7. sposób oceny programów,
8. warunki techniczne gromadzenia i przekazywania danych w formie elektronicznej,
9. kontrola realizacji programów operacyjnych,
10. sposób postępowania w razie wykrycia nieprawidłowości,
11. inne sprawy związane z przygotowaniem i wdrażaniem programów operacyjnych.

Z pozoru zakres regulacji wytycznych wydaje się dość precyzyjny, ale obraz takiej sytuacji zmienia ostatni punkt, który rozciąga możliwość regulowania/używania wytycznych we wszystkich obszarach, jakie tylko mogą mieć związek z wdrażaniem i przygotowaniem programów operacyjnych.

> Tryb przyjmowania wytycznych

Wytyczne biorą na siebie potężny „bagaż” odpowiedzialności. Z jednej strony nie są to akty prawne, nie mają więc mocy wiążącej. Z drugiej strony umocowanie ustawowe wytycznych, ale i zakres regulacji powodują, że to od nich będzie zależał system wdrażania funduszy.

Taka prawna konstrukcja sprawiła, że dla uniknięcia ewentualnych błędów przewidziano bardzo precyzyjnie sposób ich przyjmowania.

Tryb przyjmowania reguluje Zarządzenie Dyrektora Generalnego w sprawie trybu opracowywania, uzgadniania i podawania do publicznej wiadomości wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego oraz innych dokumentów z 15 stycznia 2007r.

> Opracowanie wytycznych

Pierwszym ogniwem procesu jest właściwy merytorycznie departament. W przypadku wytycznych, regulujących dany program operacyjny, jest to departament, który obsługuje funkcję Ministra Rozwoju Regionalnego jako instytucja zarządzająca danym programem. W przypadku wytycznych horyzontalnych jest to jeden z tzw. departamentów koordynujących. Już na tym etapie departament może zasięgać opinii zewnętrznych podmiotów, choć ma to wówczas charakter nieformalnych konsultacji. Przygotowany tekst trafia następnie do wewnątrzministerialnych uzgodnień, a po ich zakończeniu do akceptacji właściwego podsekretarza stanu.

> Konsultacje i akceptacja

Zatwierdzone na tym etapie wytyczne są poddawane zewnętrznym konsultacjom. Obejmują one zarówno inne ministerstwa, urzędy marszałkowskie, a w niektórych wypadkach również partnerów społecznych. Zarządzenie dokładnie określa czas, jaki musi upłynąć na konsultacje. Odbywają się one zazwyczaj poprzez umieszczenie tekstu na specjalnie do tego dedykowanej witrynie internetowej Ministerstwa oraz poinformowanie zainteresowanych drogą pisemną. Następnie po konsultacjach dokument trafia jeszcze do formalnej akceptacji i na końcu podpisuje go Minister.

Koniec całego procesu wieńczy umieszczenie wytycznych na stronie Ministerstwa.

Wytyczne są instrumentem, który co do formy gwarantuje elastyczność we wdrażaniu funduszy. Miejmy nadzieję, że m.in. dzięki obiektywnemu procesowi ich akceptacji znajdą one uznanie u beneficjentów i instytucji zaangażowanych we wdrażanie.

SZANSA DLA „POLIC”

Zakłady Chemiczne „POLICE” S.A. są przedsiębiorstwem notowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych. Dominującym udziałowcem jest Skarb Państwa. Głównym produktem są nawozy sztuczne, biel tytanowa, oraz chemikalia. Z punktu widzenia Ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, firma jest dużym przedsiębiorstwem.

Ze względu na specyfikę produkcji, Z.Ch. „POLICE” S.A. są zobowiązane do skrupulatnego wypełniania dyrektyw wspólnotowych, a w szczególności w zakresie ochrony środowiska naturalnego. Aby sprostać oczekiwaniom Wspólnoty w tym względzie, Spółka podjęła szereg działań, m.in. uzyskała pozwolenie zintegrowane – według Dyrektywy IPPC (Integrated Pollution Prevention and Control), wdrożonej przez Zakłady w lutym 2004 roku. Oprócz specjalnych wymagań odnośnie procesu produkcji, IPPC narzuca również wysokie standardy inwestycyjne. Z pomocą finansową dla Spółki na nowe inwestycje środowiskowe przyszła Unia Europejska.

Zakłady Chemiczne „POLICE” S.A. podpisały z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) trzy umowy o dofinansowanie projektów inwestycyjnych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO-WKP), Działanie

2.4 „Wsparcie przedsięwzięć w zakresie dostosowywania przedsiębiorstw do wymogów ochrony środowiska”, tj.:

1. Projekt pt. „Zagospodarowanie odpadów przemysłowych poprzez budowę instalacji do suszenia siarczanu” – w wysokości 7,5 mln PLN, co stanowi 50 proc. wartości projektu. Siarczan żelazawy, po dodaniu do cementu, redukuje chrom z 6 do 3. Chrom 6 powoduje zaś reakcje alergiczne u ludzi, którzy mają bezpośredni kontakt z cementem bez domieszki wysuszonego siarczanu żelazawego. Sam siarczan stanowi dla Z.Ch. odpad wytwarzany podczas produkcji bieli tytanowej.
2. Projekt pt. „Zastąpienie stacji redukcyjnej pierwszego stopnia rozprężaczem turbinowym” - w wysokości 4,25 mln PLN, co stanowi 50 proc. wartości projektu. Rozprężacz turbinowy nazywany jest także ekspanderem. Efektem ekologicznym zastosowania ekspandera będzie obniżenie jednostkowego zużycia energii elektrycznej.
3. Projekt pt. „Dostosowanie przedsiębiorstwa do wymogów pozwolenia zintegrowanego poprzez zakup rur katalitycznych” – w wysokości 4,5 mln PLN, co stanowi 50 proc. wartości projektu. Rury katalityczne będą wykonane ze specjalnych stopów metali. Po uruchomieniu w ramach instalacji do produkcji amoniaku, będą miały pośredni wpływ na redukcję emisji gazów niekorzystnych dla środowiska.

Podsumowując – całkowita wartość przedsięwzięć inwestycyjnych to ponad 31 mln PLN.

Oprócz inwestycji, udało się dwukrotnie pozyskać, we współpracy z Zachodniopomorską Szkołą Biznesu w Szczecinie, dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego na przeprowadzenie szkoleń. Łączna kwota dofinansowania obu projektów wyniosła ponad 1,6 mln PLN. ródło: Sektorowy Program Operacyjny – Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL), Działanie 2.3 Schemat a) – Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki:

1. „Wzmocnienie konkurencyjności Zakładów Chemicznych „POLICE” S.A. poprzez rozwój kadr” o dofinansowanie szkoleń.
Całkowita wartość projektu to 1 509 512,28 zł. Natomiast wartość otrzymanej dotacji - 921 152,44 PLN.
2. Działając w tym samym porozumieniu, złożono kolejny wniosek w ramach SPO RZL pt.: „Nowoczesne kompetencje pracowników aktywatorem rozwoju Zakładów Chemicznych „POLICE” S.A.” Całkowity koszt projektu to: 1 380 063 PLN, a wartość dotacji 886 740 PLN.

W ramach obu projektów, szkolenia dotyczyły wszystkich obszarów działania firmy, m.in.: zarządzania, handlu, sprzedaży, marketingu, promocji, szeroko pojętej rachunkowości, controllingu, wyceny projektów inwestycyjnych, nauki

języków obcych na kilku poziomach umiejętności. W przypadku każdego projektu z osobna, w szkoleniach wzięło udział średnio ponad 700 osób, zatrudnionych na różnych stanowiskach, w tym produkcyjnych. Należy podkreślić, iż przeszkolenie tak licznej grupy jest bardzo trudnym zadaniem ze względu na zmiany czasu pracy w przedsiębiorstwie. Niemniej, warto było podjąć trud realizacji tego typu projektów.

Wierzymy, iż w nadchodzącym programowaniu na lata 2007-2013, jako duży podmiot gospodarczy, odnajdziemy więcej szans na finansowanie innowacyjnych inwestycji oraz najnowszych rozwiązań technologicznych, realizowanych również z udziałem jednostek ze sfery B+R. Aby dodatkowo dostosować się do standardów unijnych oraz warunków współfinansowania wspólnotowego, Zakłady Chemiczne „POLICE” S.A. są członkiem Polskiej Platformy Technologicznej Bezpieczeństwo Pracy w Przemśle, której prace animuje Centralny Instytut Ochrony Pracy Państwowy Instytut Badawczy oraz uczestniczą w tworzeniu Zachodniopomorskiego Klastra Chemicznego wraz z sektorowymi partnerami gospodarczymi, Politechniką Szczecińską i instytucjami okołobiznesowymi.

Maciej Jaworski – Zakłady Chemiczne "POLICE" S.A.

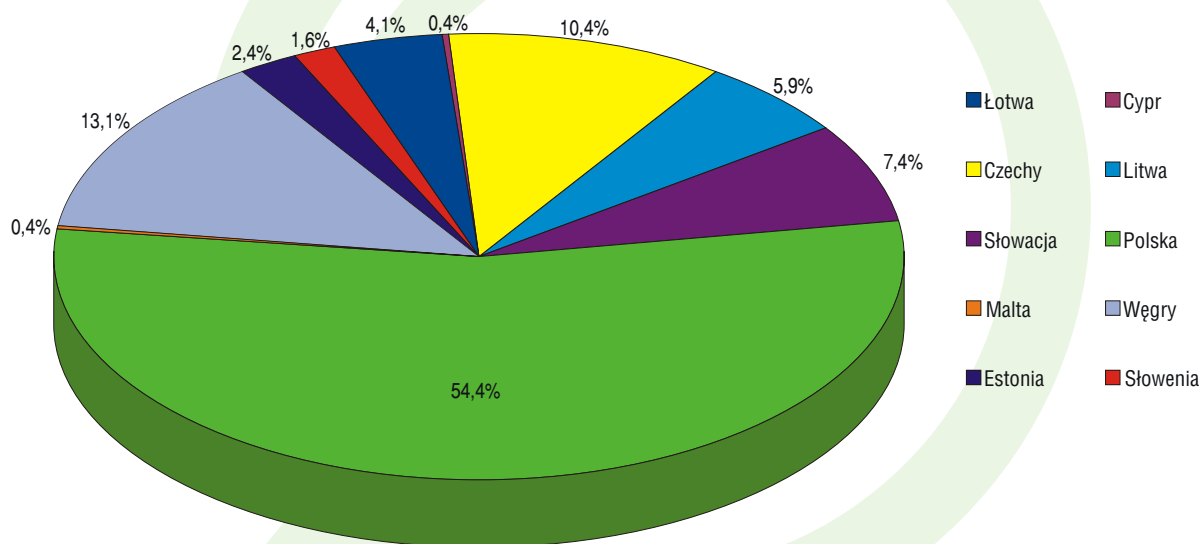

REALIZACJA UNIJNEJ POLITYKI SPÓJNOŚCI W POLSCE W 2006 R. NA TLE INNYCH PAŃSTW CZŁONKOWSKICH

Niedawno zakończony 2006 r. był już trzecim rokiem realizacji unijnej polityki spójności w Polsce. Jesteśmy zatem w momencie, kiedy możemy dokonać oceny wykorzystania przyznanych środków unijnych oraz porównania z innymi krajami członkowskimi.

Przypomnijmy, że z chwilą wstąpienia do Unii Europejskiej w maju 2004 r., Polska oraz pozostałe dziewięć nowych krajów członkowskich zyskało możliwość korzystania z środków strukturalnych UE. Spośród dziesięciu nowych państw członkowskich Polska jest zdecydowanie największym beneficjentem pomocy strukturalnej UE. Wartość środków z funduszy strukturalnych przeznaczonych dla państw, które wstąpiły do UE w 2004 r. wyniosła ponad 15,5 mld euro, z czego ponad 54 proc. tej kwoty przypadło Polsce. Poniższy wykres przedstawia procentowy udział poszczególnych państw w całości alokacji, tym samym obrazuje skalę wyzwania przed jakim stanęła Polska:

Wykres 1. Udział poszczególnych państw członkowskich w alokacji środków z funduszy strukturalnych na lata 2004 - 2006

Podobnie jest ze środkami Funduszu Spójności, współfinansującego realizację dużych projektów w obszarze środowiska i transportu, Polska jest największym odbiorcą wsparcia. Łączna alokacja Funduszu Spójności dla nowych państw członkowskich wynosi ponad 8,4 mld euro, z czego prawie 4,2 mld euro przypadło Polsce.

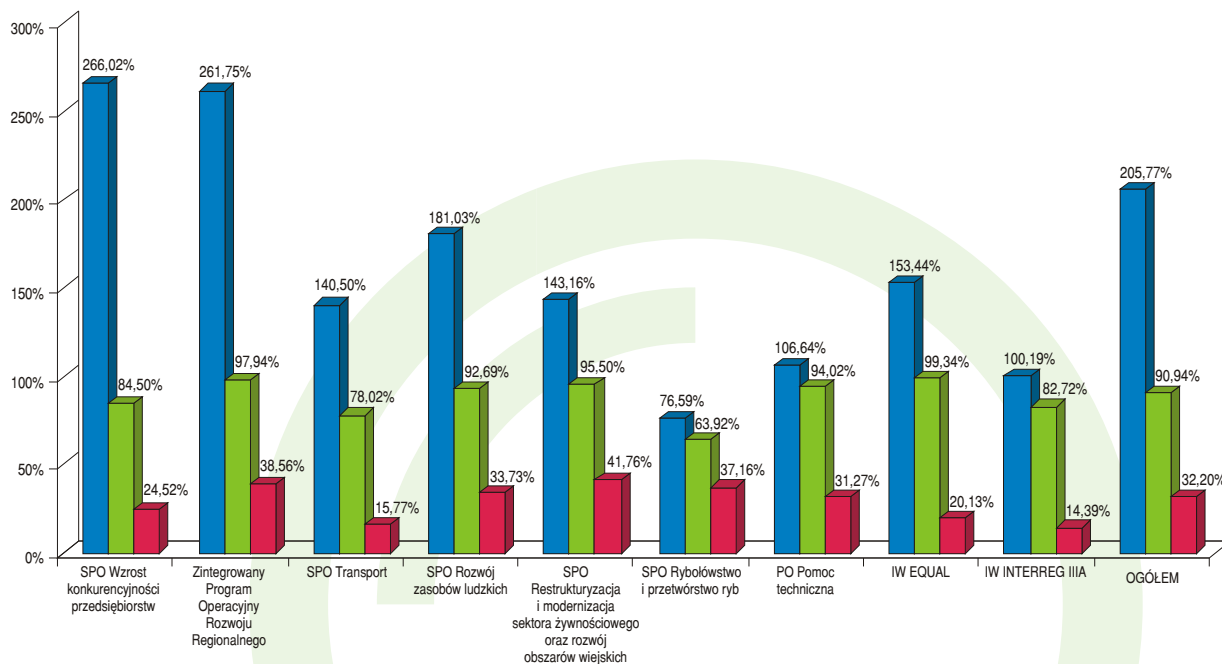
> Przyspieszenie tempa absorpcji

Rok 2006 był z kilku powodów ważnym etapem w realizacji unijnej polityki spójności w Polsce. Przede wszystkim dlatego, iż w ciągu kilkunastu ostatnich miesięcy Polska dokonała znacznego postępu w wykorzystaniu unijnej pomocy. Przypomnijmy, że z chwilą utworzenia, w końcu października 2005 r. Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych było niepokojąco niskie, na poziomie 4,3 proc. całości przyznanej Polsce kwoty na okres programowania 2004 - 2006, a wartość wydatków certyfikowanych wobec Komisji Europejskiej wynosiła zaledwie 1,3 proc. tej kwoty. W związku z powyższym konieczne było przygotowanie specjalnego *Programu naprawczego zwiększającego absorpcję funduszy strukturalnych w ramach NPR 2004-2006*, mającego na celu usprawnienie systemu wdrażania projektów i przyspieszenie wykorzystania środków. Na przestrzeni minionego roku trwały więc

intensywne prace w ramach realizacji wspomnianego *Programu naprawczego*, zmierzające do przyspieszenia realizacji projektów i ich rozliczania, m. in. poprzez odbiurokratyzowanie procesu przyznawania i wykorzystywania środków unijnych. W ramach prowadzonych działań wprowadzono kilkadziesiąt usprawnień dla beneficjentów, dotyczących zarówno etapu wnioskowania o środki unijne, realizacji oraz rozliczania projektów. Efektem przeprowadzonych działań naprawczych było znaczne przyspieszenie tempa absorpcji środków strukturalnych. W ubiegłym roku odnotowano duże przyrosty zarówno wartości wniosków składanych przez beneficjentów, wartości podpisywanych umów lub decyzji o dofinansowanie realizacji projektu oraz przede wszystkim wzrost kwoty przekazanej na rzecz beneficjentów realizujących projekty. W porównaniu z grudniem 2005 roku łączna kwota płatności z funduszy strukturalnych wzrosła o ponad 8 mld zł. i wyniosła na koniec grudnia 2006 r. ponad 10,5 mld zł., wykorzystując 32,2 proc. alokacji dla Polski na lata 2004-2006. Spośród wszystkich wdrażanych w 2006 roku programów operacyjnych wyróżniał się zdecydowanie Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Dobre tempo wdrażania utrzymywał również Sektorowy Program Operacyjny *Rozwój Zasobów Ludzkich* a także Sektorowy Program Operacyjny *Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich*. Znaczny postęp osiągnięty został także w Sektorowym Programie Operacyjnym *Transport*.

Wykres 2. Stan realizacji poszczególnych programów na koniec 2006 r.

Wartość złożonych wniosków, podpisanych umów (wydanych decyzji) o dofinansowanie oraz płatności zrealizowanych z kont programowych w ramach poszczególnych programów operacyjnych oraz IW EQUAL i INTERREG IIIA jako procent realizacji zobowiązań na lata 2004-2006 według stanu na koniec grudnia 2006 r. (zastosowany kurs: 1 euro = 3,8243 zł)

■ wartość wniosków złożonych od uruchomienia programu jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006

■ wartość umów (decyzji) o dofinansowanie zawartych od początku uruchomienia programu jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006

■ wartość płatności dokonanych z kont programowych od początku uruchomienia programu jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006

Miniony rok należy także uznać za udany w kontekście realizacji prognoz wydatków z funduszy strukturalnych, które Rada Ministrów przyjęła na 2006 r. Przypomnijmy, że prognoza ta została ujęta w trzech wariantach:

- **wariant A** – zakładający wydatkowanie w 2006 r. łącznie kwoty 12 mld zł z funduszy strukturalnych (tj. ok. 40 proc. alokacji na lata 2004 - 2006);
- **wariant B** – zakładający wydatkowanie do końca 2006 r. łącznie kwoty ok. 7,7 mld zł z funduszy strukturalnych (tj. 23,5 proc. alokacji na lata 2004 - 2006) – wariant zakładający wydatkowanie na poziomie realizacji zasady n+2;
- **wariant C** – zakładający wydatkowanie do końca 2006 r. ok. 2,4 mld zł z funduszy strukturalnych (tj. ok. 7,5 proc. alokacji na lata 2004 - 2006) – wariant minimalny, zakładający wydatkowanie do 2006 r. alokacji na 2004 r. pomniejszonej o płatności zaliczkowe;

Osiągnięty na koniec 2006 r. poziom płatności w wysokości ponad 10,5 mld zł oznacza, iż bardzo trudny wariant A został zrealizowany w 70 proc., wariant B zrealizowany został w 137 proc., natomiast minimalny wariant C aż w 429 proc. Dla porównania warto wspomnieć, że prognoza wydatkowania środków z funduszy strukturalnych dla 2005 r. została zrealizowana zaledwie w 10 proc.

> Zasada n+2

Rok 2006 był istotnym etapem w realizacji unijnej polityki spójności także z tego powodu, że był to dla Polski i pozostałych państw członkowskich, które wstąpiły do UE w maju 2004 r., czas pierwszego formalnego rozliczenia osiągniętych postępów finansowych w wykorzystaniu funduszy strukturalnych. Wraz z końcem minionego roku po raz pierwszy zastosowana została jedna z podstawowych reguł zarządzania finansowego funduszy pomocowymi UE – zasada n+2, zgodnie z którą kwota środków przyznanych na realizację programów na 2004 r. powinna zostać rozliczona i certyfikowana wobec Komisji Europejskiej do końca 2006 r. Zgodnie z powyższą zasadą, państwo członkowskie, które do końca ubiegłego roku złożyło wobec KE wnioski o płatność opiewającą na kwotę mniejszą niż alokacja na 2004 r., bezpowrotnie traci kwotę różnicy. Okazało się jednak, że niemal wszystkie środki przyznane dziesięciu nowym państwom członkowskim na 2004 r. zostały wykorzystane. Analiza realizacji zasady n+2 wskazuje, że spośród nowych państw członkowskich jedynie Słowacja (a dokładnie Bratysława) nie zdołała w pełni wykorzystać środków na 2004 r., niemniej dotyczy to niewielkiej kwoty ok. 135 tys. euro, co odpowiada 0,09 proc. alokacji dla tego kraju na 2004 r.

> Realizacja zasady n+2 w Polsce

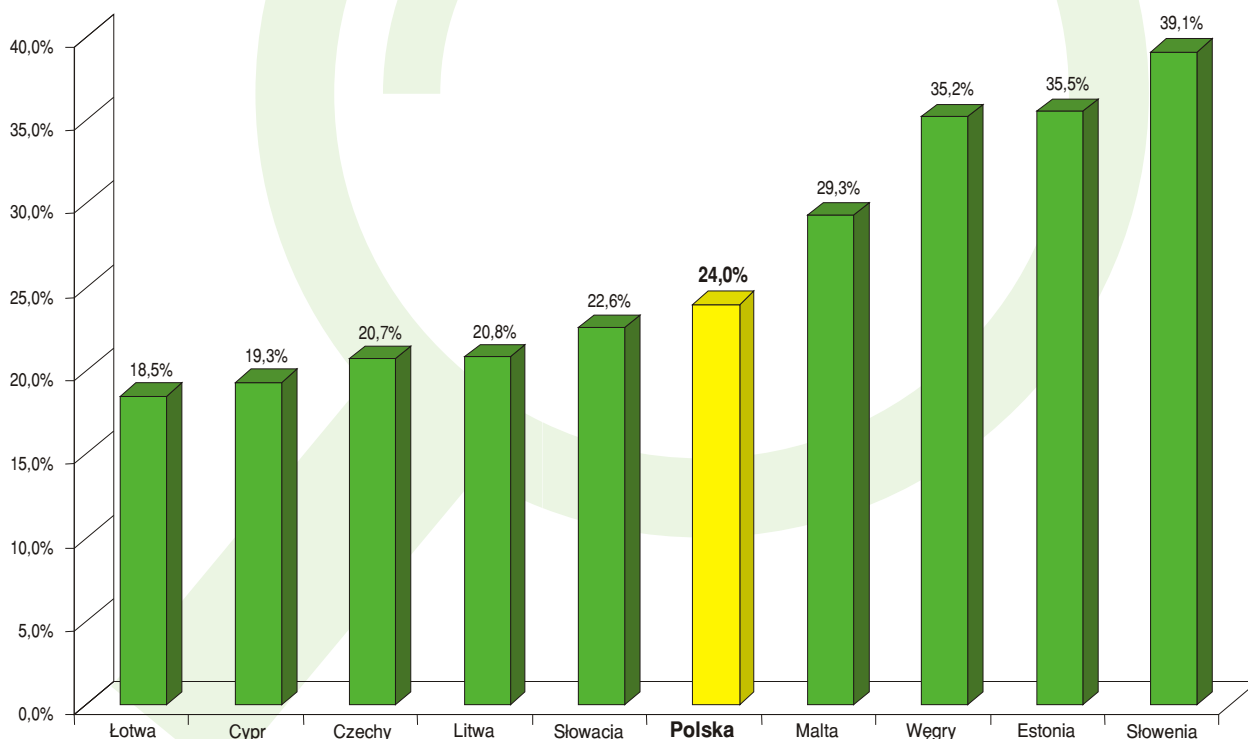
Przypomnijmy, że wartość alokacji z funduszy strukturalnych przyznana Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko 8,6 mld euro, z czego ponad 2 mld euro zostało alokowane na rok 2004. Według opisaną powyżej zasady n + 2, Polska, aby uniknąć utraty środków z funduszy strukturalnych, powinna do końca ubiegłego roku przesłać do KE wnioski o refundację wydatków w ramach każdego programu opiewające na kwotę nie mniejszą niż alokacja na program na rok 2004. Należy jednakże dodać, że na potrzeby zasady n + 2, środki przekazane Polsce przez KE w formie zaliczki (wyniosła ona 16 proc. alokacji 2004 – 2006, czyli 1,36 mld euro) są na obecnym etapie traktowane jako środki już zrefundowane. Jest to równoznaczne z pomniejszeniem o nie wartości wniosków o refundację w KE, w celu uniknięcia konsekwencji zasady n + 2 (do poziomu dla każdego programu ok. 7,5 proc. alokacji na lata 2004 – 2006). Łączna kwota wydatków certyfikowanych przez Polskę wobec KE przed końcem grudnia 2006 r., w ramach 7 programów operacyjnych i 2 inicjatyw wspólnotowych wyniosła blisko 2,2 mld euro, a więc więcej niż

wartość alokacji środków wspólnotowych na rok 2004. Wspomniany minimalny wymóg 7,5% alokacji na program został zachowany.

> Jak wypadamy na tle innych?

Znajdujemy się obecnie w dosyć zaawansowanym etapie realizacji okresu programowania 2004 – 2006, iż warto dokonać porównania tempa absorpcji funduszy strukturalnych w Polsce oraz w pozostałych, nowych państwach członkowskich. Według stanu na 22 stycznia 2007 r. Komisja Europejska zrefundowała Polsce 24 proc. środków z funduszy strukturalnych przyznanych na realizację programów w latach 2004 – 2006, co wraz z kwotą zaliczki daje wartość transferów z KE do Polski na poziomie 40 proc. Osiągnięty wynik plasuje Polskę na piątym miejscu spośród 10 państw, które stały się członkami Wspólnoty w 2004 r.

Wykres 3. Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006

Najsprawniej wykorzystanie środków z funduszy strukturalnych następuje w Słowenii, Estonii oraz na Węgrzech. Mając na uwadze fakt, iż Polska jest krajem o zdecydowanie największej alokacji na lata 2004 – 2006, punktem odniesienia dla tempa absorpcji w naszym kraju powinny być państwa o stosunkowo wysokiej alokacji, a także podobnym do polskiego układzie programów operacyjnych (w szybko wykorzystującej środki strukturalne Estonii wsparcie udzielane jest w ramach tzw. Jed-

nołitego Dokumentu Programowego, a nie szeregu odrębnych programów operacyjnych). Krajami, które są dla Polski dobrym punktem odniesienia są Czechy, w których tempo absorpcji jest niższe niż w Polsce oraz Węgry, które z kolei szybciej wykorzystują przyznane środki, co w znacznej mierze jest efektem zastosowania w tym kraju, od samego początku, wdrażania programów operacyjnych dość elastycznego systemu wdrażania.

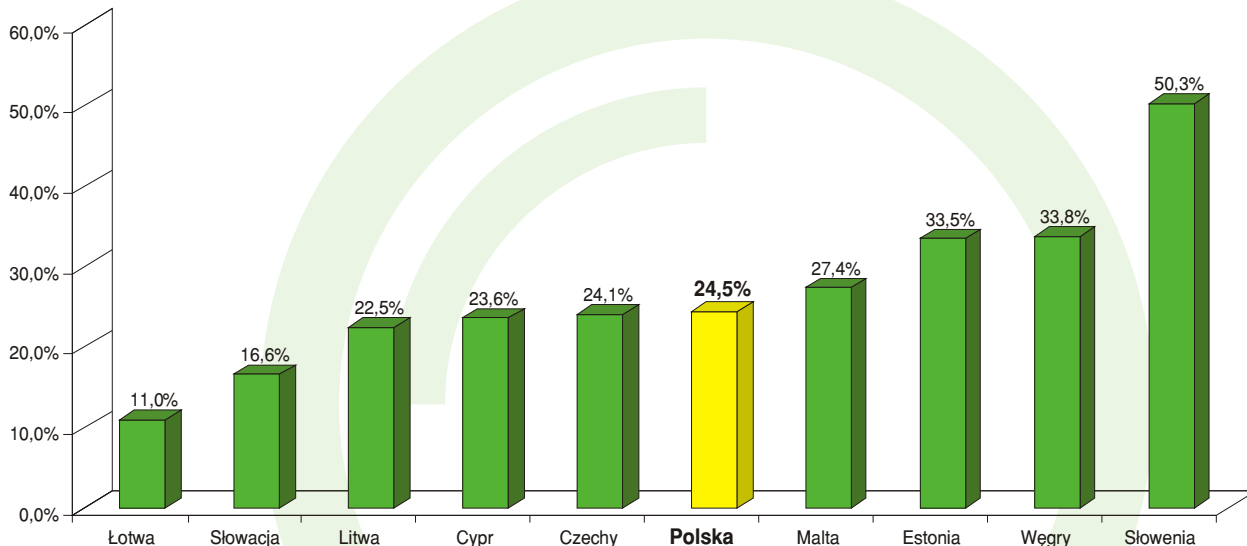
WYKORZYSTANIE ŚRODKÓW STRUKTURALNYCH W PODZIALE NA POSZCZEGÓLNE FUNDUSZE:

> I. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR)

W przypadku Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wartość alokacji przyznanej Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko 5 mld euro. Dotychczas Komisja Europejska zrefundowała Polsce 24,5 proc. tej kwoty, co także plasuje Polskę na piątym miejscu spośród 10 nowych państw członkowskich.

W przypadku EFRR zdecydowanie najszybciej wykorzystuje środki Słowenia, której KE zrefundowała już ponad połowę alokacji na perspektywę 2004 – 2006, najwolniej zaś Łotwa, której zrefundowano zaledwie 11 proc. alokacji.

Wykres 4. Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006 (EFRR)

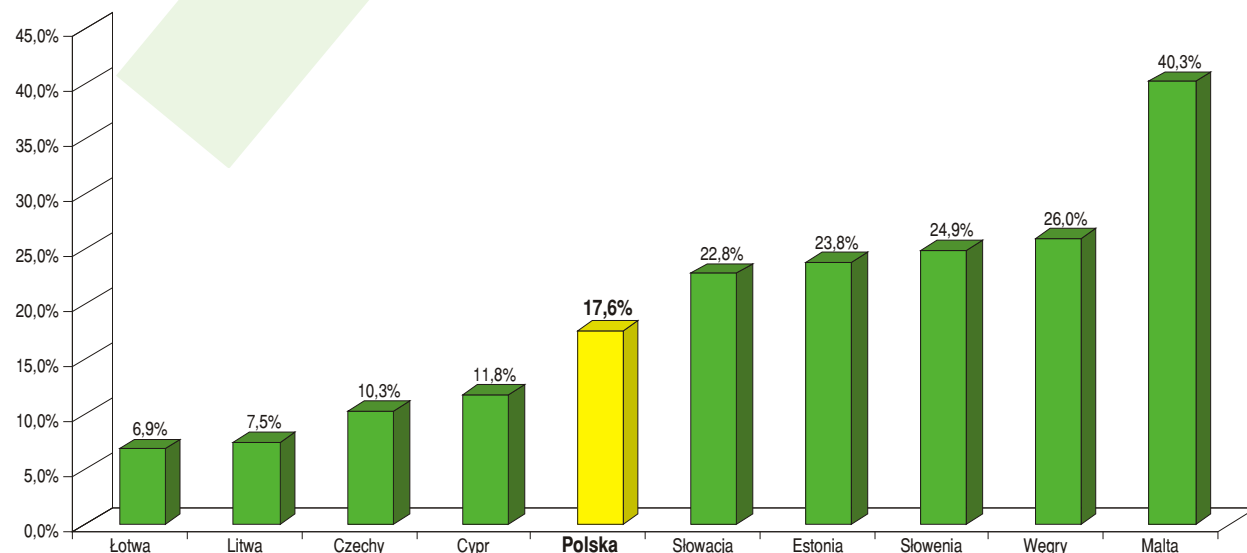

> II. Europejski Fundusz Społeczny (EFS)

Wartość alokacji z Europejskiego Funduszu Społecznego przyznanej Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi ok. 2 mld euro. Poziom refundacji środków z EFS dla Polski wynosi 17,6 proc. powyższej kwoty, co plasuje Polskę na 6 miejscu spośród 10 państw, które wstąpiły do UE w 2004 r. W przypadku EFS zdecydowanie naj-

wyższe tempo absorpcji osiągnęła Malta, której KE zrefundowała ponad 40 proc. alokacji. Także w przypadku tego funduszu, najslabiej wypada Łotwa, gdzie wartość zrefundowanych środków stanowi zaledwie 6,9 proc.

Wykres 5. Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006 (EFS)

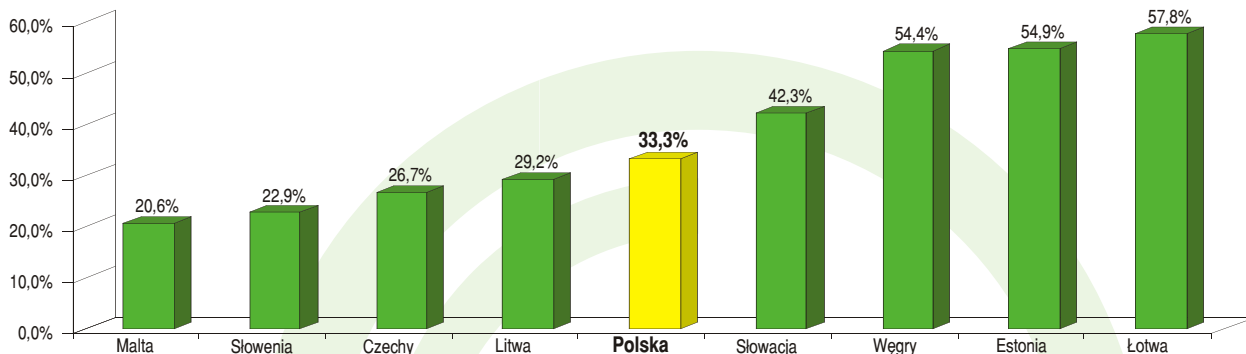

> III. Sekcja Orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOiGR)

Alokacja z Sekcji Orientacji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej przyznana Polsce na lata 2004 – 2006 wynosi blisko 1,2 mld euro. Pod względem wartości środków zrefundowanych przez Komisję Europejską, wśród państw, które wstąpiły do UE w maju 2004 r., Polska, której KE zrefundowała

33,3 proc. alokacji, zajmuje 5 miejsce. W przypadku tego funduszu, najsprawniej środki wykorzystuje Łotwa, która, jak pamiętamy, najwolniej wykorzystuje środki zarówno EFRR jak i EFS, najsłabiej zaś Malta, która z kolei osiąga najwyższe tempo absorpcji EFS.

Wykres 6. Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006 (EFOiGR)

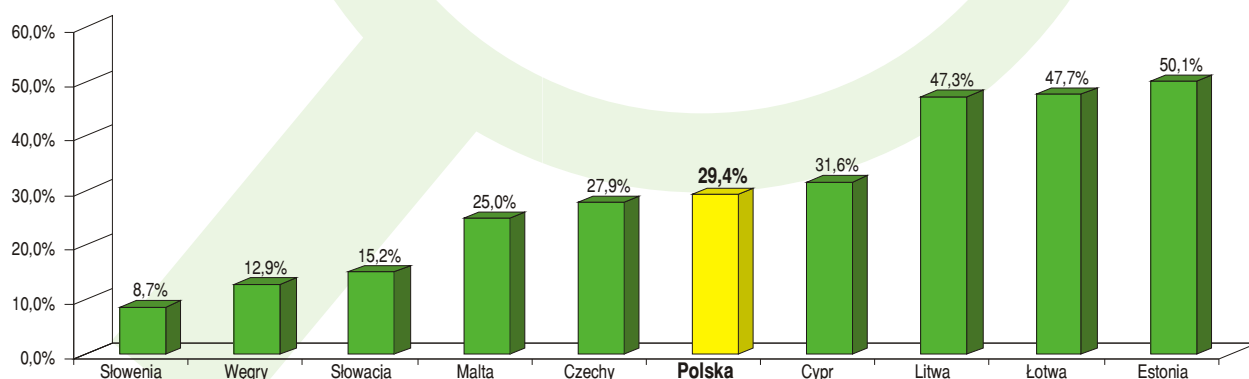

> IV. Finansowy Instrument Wsparcia Rybołówstwa (FIFG)

Alokacja środków z Finansowego Instrumentu Orientacji Rybołówstwa dla Polski wynosi ponad 200 mln euro. Wartość refundacji otrzymanych od KE stanowi 29,4 proc. powyższej kwoty, co jest piątym wynikiem spośród państw, które przystąpiły do UE wraz z Polską. Najwolniej, w ramach tego funduszu, wykorzy-

stuje środki Słowenia, która – jak pamiętamy – w przypadku wartości refundacji z KE w ramach wszystkich funduszy strukturalnych zajmuje 1 miejsce. Środki dostępne w ramach FIFG zdecydowanie najszybciej wykorzystują kraje bałtyckie odpowiednio Estonia, Łotwa oraz Litwa.

Wykres 7. Wartość refundacji z KE jako procent realizacji zobowiązań na cały okres programowania 2004-2006 (FIFG)

> Najtrudniejsze przed nami

Realizacja obecnego okresu programowania zbliża się powoli do końca. Prawdziwym wyzwaniem dla polskiej administracji oraz beneficjentów będzie rok 2007 i 2008, gdzie tylko dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego roczna kwota wniosków o płatność będzie musiała osiągnąć ok. 2 mld euro rocznie. Dodatkowo, w 2007 r. rozpoczynamy wdrażanie nowego okresu programowania na lata 2007 – 2013, co w znacznym stopniu zaabsorbuje uwagę administracji centralnej i regionalnej. Także w nowej perspektywie finansowej Polska będzie największym beneficjentem unijnej pomocy, co piąte euro przeznaczone na unijną politykę spójności, trafi do naszego kraju. Sukces polityki

spójności w Polsce będzie zależeć od efektywności jej wdrażania. Jako na największym beneficjencie polityki spójności, spoczywa na nas ogromna odpowiedzialność. To, czy uda nam się dobrze wykorzystać przyznane środki na rzecz rozwoju, będzie miało duży wpływ na kształt polityki spójności Unii Europejskiej w kolejnych latach. Efektywność wykorzystania środków strukturalnych w Polsce z pewnością wpłynie na przebieg toczącej się od wielu lat w UE dyskusji nad potrzebą prowadzenia polityki spójności w obecnym kształcie.

Daniel Szczechowski

NAJBOGATSZE I NAJBIEDNIEJSZE REGIONY UNII EUROPEJSKIEJ

Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej Bułgarii i Rumunii – 1 stycznia 2007 r. liczba regionów UE zwiększyła się z 254 do 268. Jednocześnie zwiększyły się różnice w dochodach i poziomie życia pomiędzy najbogatszymi i najbiedniejszymi regionami UE. Według danych opublikowanych ostatnio przez Eurostat, Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich, w 2004 r. regionalny PKB na mieszkańca wahał się od 24 proc. do 303 proc. średniej UE-27. Najbogatszym regionem pozostaje Centralny Londyn, natomiast najbiedniejszym unijnym regionem nie jest już województwo lubelskie, lecz rumuński region Nord-Est.

> Najbogatsze regiony UE

Według danych Eurostatu za 2004 r., co szósty region wykazywał PKB na jednego mieszkańca wyższy od 125 proc. średniej wszystkich 27 państw członkowskich UE. Trzema regionami z najwyższym PKB na mieszkańca były kolejno: Centralny Londyn (303 proc. średniej unijnej), Wielkie Księstwo Luksemburga (251 proc.) oraz Bruksela (248 proc.). Spośród 46 unijnych regionów,

w których PKB per capita przekracza 125 proc. średniej dla UE-27, po osiem znajduje się w Niemczech i Wielkiej Brytanii, siedem we Włoszech, pięć w Holandii, cztery w Austrii, po trzy regiony w Belgii i Hiszpanii, dwa w Finlandii oraz po jednym w Czechach, Irlandii, Francji, Słowacji, Szwecji oraz Wielkim Księstwie Luksemburga. Warto zwrócić uwagę, iż czeski region Praga, z PKB na mieszkańca stanowiącym 157 proc. średniej unijnej, jest najbogatszy wśród regionów państw, które razem z Polską przystąpiły do UE w maju 2004 r.

> Najbiedniejsze regiony UE

Co czwarty region wykazywał według danych za 2004 r. PKB per capita poniżej 75 proc. średniej dla 27 państw członkowskich UE. Piętnaście najbiedniejszych regionów znajduje się w trzech państwach: Rumunii, Bułgarii oraz Polsce. Najniższy PKB na mieszkańca notowany jest w rumuńskim regionie Nord-Est i stanowi zaledwie 24 proc. średniej UE-27. Następne w kolejności są bułgarskie regiony: Severozapaden, Yuzhen tsentralen i Severen (każdy 26 proc. średniej). W sumie 70 regionów UE-27 nie przekracza 75 proc. średniej UE. Obejmują one: piętnaście regionów w Polsce (bez woj. mazowieckiego), po osiem w Grecji i Rumunii, siedem w Czechach, po sześć w Bułgarii i Węgrzech, po cztery w Francji (wszystkie to terytoria zamorskie), Włoszech i Portugalii, trzy w Słowacji oraz po jednym w Hiszpanii, Estonii, Łotwie, Litwie oraz Malcie. Warto odnotować, że najniższe stającymi w rankingu regionami wśród tzw. starych państw członkowskich są: greckie regiony Dytiki Ellada (54,5 proc. średniej) Anatoliki Makedonia (56,7 proc.) oraz portugalski region Norte (58,8 proc.).

Regionalny PKB na mieszkańca w UE-27 (dane za 2004 r.) (UE-27 = 100)

15 najbogatszych regionów UE:			15 najbiedniejszych regionów UE:		
1	Inner London (Wielka Brytania)	303	1	Nord-Est (Rumunia)	24
2	Luxembourg (Luksemburg)	251	2	Severozapaden (Bułgaria)	26
3	Bruxelles-Cap. / Brussels Hfdst. (Belgia)	248	3	Yuzhen tsentralen (Bułgaria)	26
4	Hamburg (Niemcy)	195	4	Severen tsentralen (Bułgaria)	26
5	Wien (Austria)	180	5	Sud-Muntenia (Rumunia)	28
6	Île de France (Francja)	175	6	Sud-Vest Oltenia (Rumunia)	29
7	Berkshire, Buckinghamshire & Oxfordshire (Wielka Brytania)	174	7	Severoiztochen (Bułgaria)	29
8	Oberbayern (Niemcy)	169	8	Yugoiztochen (Bułgaria)	30
9	Stockholm (Szwecja)	166	9	Sud-Est (Rumunia)	31
10	Utrecht (Holandia)	158	10	Nord-Vest (Rumunia)	33
11	Darmstadt (Niemcy)	157	11	Lubelskie (Polska)	35
12	Praha (Czechy)	157	12	Podkarpackie (Polska)	35
13	Southern & Eastern (Irlandia)	157	13	Centru (Rumunia)	35
14	Bremen (Niemcy)	156	14	Podlaskie (Polska)	38
15	North Eastern Scotland (Wielka Brytania)	154	15	Vest (Rumunia)	39

> Polskie regiony w UE

Z polskich regionów najwyższy poziom PKB per capita według danych za 2004 r. notowany jest na Mazowszu i stanowi 76,8 proc. średniej UE-27. Następne w kolejności są województwa: śląskie (57 proc.), wielkopolskie (54,5 proc.), dolnośląskie (51,7 proc.), pomorskie (49,6 proc.), zachodniopomorskie (47,2 proc.), łódzkie (46,7 proc.), lubuskie (45,4 proc.), opolskie (43,6 proc.), małopolskie (43,4 proc.), warmińsko-mazurskie (39,4 proc.), świętokrzyskie (39,3 proc.), podlaskie (37,9 proc.) oraz lubelskie (35,2 proc.) – do niedawna najbiedniejszy region w całej Unii Europejskiej. Średnio PKB na mieszkańca w Polsce

stanowi 50 proc. średniej unijnej. Niższe niż w Polsce PKB per capita notowane jest w trzech państwach członkowskich: na Łotwie (45 proc.), w Rumunii (34 proc.) oraz Bułgarii (33,2 proc. średniej unijnej). Spośród państw, które w maju 2004 r. razem z Polską przystępowały do UE, najzamożniejsza jest Słowenia, której PKB na mieszkańca stanowi ponad 83 proc. średniej UE-27.

Daniel Szczechowski

POMORSKIE NA UNIJNYM KURSIE – STAN WDRAŻANIA FUNDUSZY STRUKTURALNYCH W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Dzięki aktywności samorządowców i wszystkich podmiotów uprawnionych do pozyskiwania środków z Unii Europejskiej, na Pomorze trafiło już ponad 3,2 mld zł. Przedstawiciele pomorskich gmin od miesiąca przygotowują kolejne propozycje projektowe, które chcą realizować z pomocą unijnych funduszy.

Niemal codziennie na mapie inwestycji, zrealizowanych z pomocą środków z funduszy strukturalnych, pojawiają się kolejne gotowe zadania. W ramach samego tylko Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004-2006 w województwie pomorskim przygotowywanych jest 147 projektów, związanych z rozwojem szeroko rozumianej infrastruktury.

– Pomorzanie nie zawiedli – podkreśla z dumą **Jan Kozłowski**, Marszałek Województwa Pomorskiego. – Nasze samorządy udowodniły, że chcą i potrafią skutecznie zabiegać o pieniądze na swoje inwestycje.

Tutejsi wnioskodawcy złożyli, w ramach programu ZPORR, aż 1400 wniosków na kwotę 2 021 963 606 zł. Zważywszy, że do podziału było jedynie 779 570 541 zł, łatwo wyliczyć, że moglibyśmy wykorzystać sumę trzykrotnie większą.

Ostatecznie – w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego – dofinansowanie otrzymało 591 projektów.

Podobnie, jak w przypadku podziału pieniędzy z UE, niezwy-

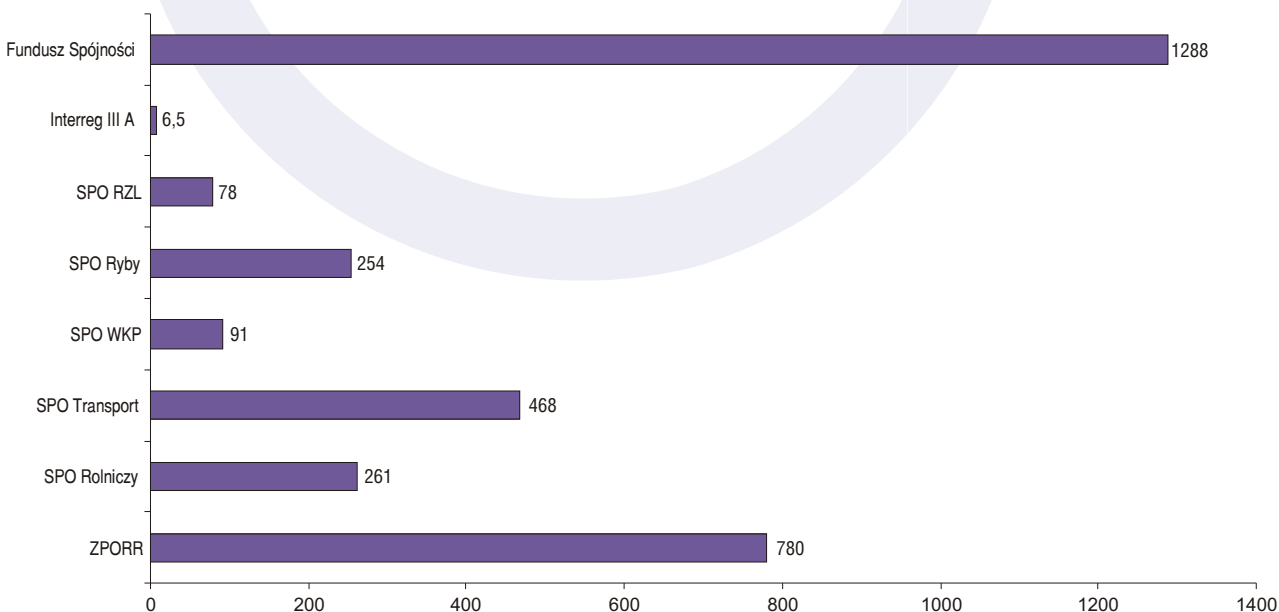
kle sprawnie przebiegało w tym regionie podpisywanie umów z beneficjentami. Dziś poziom podpisanych umów w stosunku do dostępnej alokacji – wynosi 102,14 proc.

Warto zaznaczyć, że unijny sukces Pomorza to nie tylko dobre wykorzystanie pieniędzy z programu ZPORR – tutejsi władze równie sprawnie radzą sobie z pozyskiwaniem środków także z innych programów. Najlepszym tego dowodem jest 468 203 778 zł unijnych dotacji z Sektorowego Programu Operacyjnego Transport, z pomocą których powstaje w regionie 11 dużych inwestycji drogowych. Z danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wynika niezbitnie, że właśnie na Pomorzu realizowanych jest dziś najwięcej projektów, związanych z budową i rozbudową sieci drogowych. Szerokim strumieniem płyną na Pomorze pieniądze z SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” (ponad 91 mln zł) oraz Inicjatywy Wspólnotowej Interreg III A (ponad 6 mln zł). Z samego tylko Funduszu Spójności do regionu trafiło już blisko 1,3 mld zł!

Według danych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Pomorskie dominuje pod względem średniej wartości wszystkich realizowanych inwestycji. Średnia ta jest aż 2,5-krotnie większa niż średnia krajowa. A to nie wszystko. – Biorąc za główny wskaźnik unijnego wsparcia w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa, Pomorskie, z wynikiem 1367 zł na osobę, jest także w czołówce tabeli – dodaje marszałek.

Łącznie, w ramach wszystkich dostępnych dla województwa pomorskiego programów unijnych, do regionu trafiło już 3 253 579 935 zł.

Środki pozyskane przez województwo pomorskie w latach 2004-2006

> Stopy wody pod kilem!

Pomorzanie dobrze wiedzą, na co wydawać kasę z unijnego budżetu. Kilometry wyremontowanych dróg, nowe oczyszczalnie ścieków czy remonty zabytkowych obiektów, to tylko część z wielu pomysłów, jakie udało się zrealizować dzięki dotacjom z Unii Europejskiej. Wśród ciekawych i ważnych dla rozwoju tego regionu inwestycji wymienić należy z pewnością Narodowe Centrum Żeglarstwa w gdańskich Górkach Zachodnich, którego budowę Unia wsparła kwotą 13,5 mln zł. NCŻ, powstałe na bazie istniejącej już bazy żeglarskiej, to dziś najnowocześniejszy tego typu obiekt w Polsce. Za kwotę 18 mln zł powstał m.in. trzykondygnacyjny budynek o łącznej powierzchni 2281 m². Obok pracowni naukowych, sal wykładowych i laboratoriów, mieści on dodatkowo hangar do przechowywania sprzętu żeglarskiego i pomieszczenia do prowadzenia szkoleń i organizacji zawodów żeglarskich. Na potrzeby Centrum zakupiony został sprzęt niezbędny do prowadzenia działalności dydaktyczno-badawczej, zmodernizowano także przystań żeglarską. Zgodnie z projektem, ośrodek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych.

– Projekt budowy NCŻ stanowi istotny element strategii rozwoju województwa pomorskiego, związany z budową małych portów i marin żeglarskich wzdłuż wybrzeża, a także projektu o nazwie „Pierścień Zatoki Gdańskiej”, tak ważnych dla rozwoju turystyki w naszym regionie – podkreślał podczas oficjalnej inauguracji **Mieczysław Struk**, wicemarszałek województwa pomorskiego.

Powstałe dzięki unijnym dotacjom Narodowe Centrum Żeglarstwa w Gdańsku to najnowocześniejszy tego typu obiekt w Polsce

> Nie tylko dla metropolii

Choć wydawać by się mogło, że zdobywanie unijnych dotacji to domena wielkich miast, przykład Pomorza dowodzi, że równie skuteczne w walce o unijne euro mogą być także niewielkie gminy. Ich aktywności w tym zakresie dowodzi najlepiej ilość złożonych przez nie projektów.

– W ramach działania 3.1 ZPORR przedstawiciele pomorskich samorządów złożyli łącznie 240 propozycji projektowych – mówi **Jarosław Pawłowski**, dyrektor Departamentu Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Pomorskiego. – Pieniądze trafiły ostatecznie do 56 projektodawców.

Na liście „zwycięzców” w unijnym wyścigu o dotacje znalazła się m.in. gmina Cedry Wielkie, która za 3,5 mln zł wyremontowała i rozbudowała oczyszczalnię ścieków. – Zbudowana w pierwszej połowie lat 90-tych oczyszczalnia od dawna nie była już dostatecznie efektywna – tłumaczy potrzebę remontu wódatze gminy. Unia Europejska, dla której ochrona środowiska to jeden z nadrzędnych celów, wyłożyła na tę inwestycję ponad 2,4 mln zł.

Gotowy jest już także inny ciekawy projekt, zlokalizowany na terenie jednej z pomorskich wsi – Centrum Edukacji Regionalnej. Za bazę do jego budowy posłużyła XVIII-wieczna wozownia w niewielkim Warcinie. W wyremontowanym budynku organizowane są dziś różnego rodzaju kursy i szkolenia, których celem jest aktywizacja zawodowa młodzieży i dorosłych. Centrum pełni jednocześnie funkcję ośrodka promocji turystycznej i kulturalnej dla tej części regionu. Wódatze powiatu słupskiego, którzy są pomysłodawcami tego projektu, zapewniają, że inwestycja wpłynie w znaczący sposób na wzrost konkurencyjności tej części Pomorza. – Liczymy, że w 2007 roku działalności odwiedzi nas ponad 1000 osób – podkreślają.

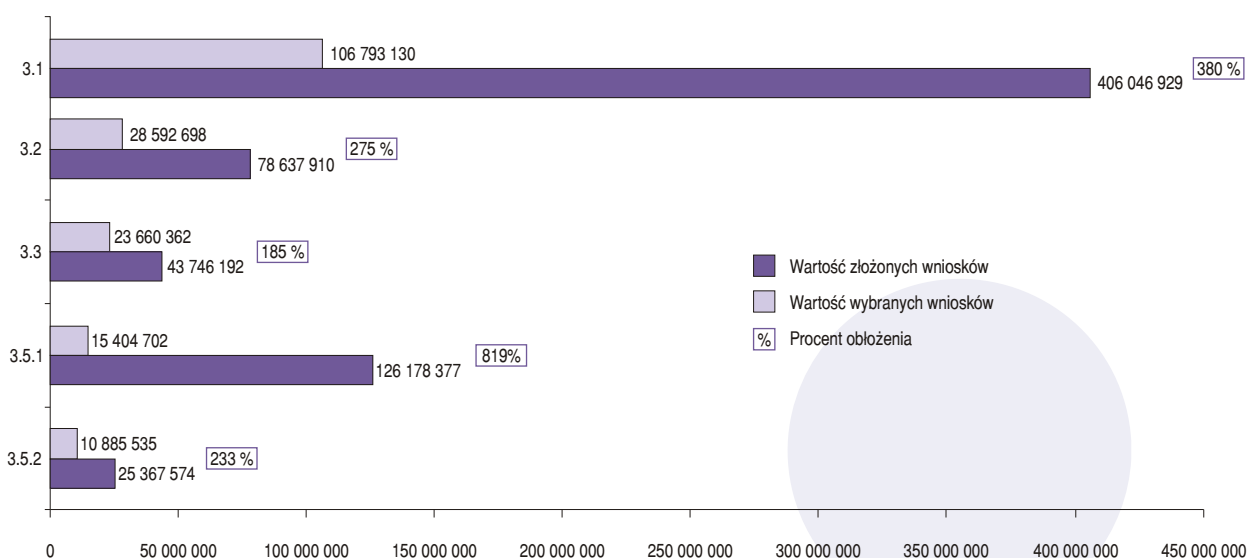
Skuteczności władz powiatu słupskiego dowodzi nie tylko prężnie działające dziś Centrum, lecz także wiele innych przygotowywanych na tym terenie projektów. Dzięki staraniom tamtejszych samorządów powstaje tam dziś aż 13 nowych inwestycji infrastrukturalnych. Co więcej, samorzady zlokalizowane na terenie byłego województwa słupskiego zdobyły ponad 90 mln zł na wykonanie 37 unijnych inwestycji!

Świetny przykład dały też inne gminy. Na terenie Miłoradza, gminy liczącej nieco ponad 4 tys. osób, przygotowywane są dziś cztery unijne inwestycje, o łącznej wartości ponad 21 mln zł. Aż 13 mln zł tej kwoty to dofinansowanie z budżetu UE, co oznacza, że na jednego mieszkańca Miłoradza przypada średnio 3 841 zł z unijnej puli! Dzięki temu przebudowane będą dwie drogi na terenie gminy i wyremontowany zostanie obiekt sportowy, z którego codziennie korzysta kilkuset uczniów ze szkoły podstawowej i gimnazjum. Pieniądze z budżetu UE posłużą też odbudowie prawego brzegu Wisły, która przepływa przez Miłoradz.

W starej wozowni w Warcinie powstało Centrum Edukacji Regionalnej, fot. Jan Maziejuk

Priorytet 3 – wartość projektów złożonych w stosunku do wartości projektów wybranych (obłożenie w %)

> Zaradny jak przedsiębiorca

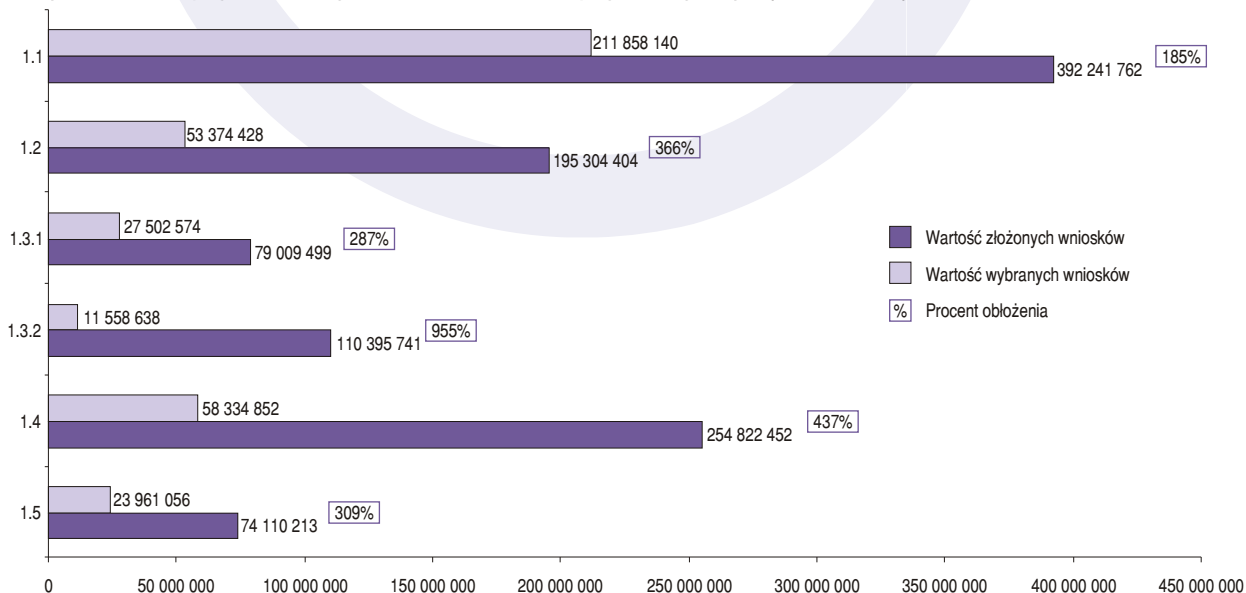
O unijne dofinansowanie potrafią zabiegać nie tylko samorządy, lecz także pomorscy przedsiębiorcy. Pozyskane środki wykorzystują zwykle na wyposażenie gabinetów lekarskich, remonty i adaptacje siedzib przedsiębiorstw czy zakup komputerów. Wszystko to w ramach działania 3.4 ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa”, które cieszyło się wśród pomorskich firm zdecydowanie największym powodzeniem. Zainteresowanie było tak duże, że z powodu wyczerpania środków trzeba było odwołać planowane dwa kolejne terminy naboru wniosków. Ostatecznie, między pomorskich przedsiębiorców podzielono 11 835 mln zł, a umowy o dofinansowanie podpisano już ze 180 beneficjentami.

– Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego ułatwił dostęp do specjalistycznego doradztwa oraz zwiększył zdolności inwestycyjne w początkowym okresie funkcjo-

nowania firm. Oznacza to większą konkurencyjność mikroprzedsiębiorstw, a także 350 nowych miejsc pracy – tłumaczy **Jacek Zwolak**, dyrektor Regionalnej Instytucji Finansującej Agencji Rozwoju Pomorza S.A.

Równie ciekawe dla Pomorzan okazały się też pozostałe części programu ZPORR, kierowane bezpośrednio lub pośrednio do właścicieli firm. W ramach działania 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”, kierowanej do osób rozpoczynających działalność gospodarczą, podpisano już łącznie 15 umów. Dzięki temu kilkaset osób skorzysta z doradztwa i różnego rodzaju szkoleń, a także uzyska wsparcie pomostowe. Z kolei 17 umów podpisanych z projektodawcami w ramach działania 2.6 „Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy” to z kolei gwarancja rozwoju innowacyjności w tym regionie.

Priorytet 1 – wartość projektów złożonych w stosunku do wartości projektów wybranych (obłożenie w %)

> Pomorzanie chcą się szkolić

Unijne fundusze to nie tylko dotacje na rozwój infrastruktury. To także pomoc dla wszystkich tych, którzy chcą podnieść swoje kwalifikacje czy zmienić dotychczasowy zawód. Wiedzą o tym doskonale mieszkańcy Pomorza – w regionie tym z takiej formy unijnego wsparcia skorzystało już kilkadziesiąt tysięcy osób. Największym zainteresowaniem wśród mieszkańców województwa, którzy zdecydowali się skorzystać z unijnej pomocy, cieszą się wszelkiego rodzaju szkolenia, w tym najpopularniejsze – kursy językowe. Nie brakuje też chętnych do korzystania z bogatej oferty szkoleń informatycznych.

Z unijnych szkoleń, zorganizowanych w ramach programu ZPORR, korzystają wszyscy – nauczyciele, pracownicy samorządowi, funkcjonariusze policji i straży pożarnej, jak i pracownicy salonów fryzjerskich i kosmetycznych. Nie brak też przedstawicieli innych zawodów – o swoje kwalifikacje dbają także operatorzy maszyn, personel pielęgniarstwa i rolnicy. Dla nich właśnie, zorganizowano na Pomorzu m.in. szkolenia z księgowości, obsługi komputera, prowadzenia biura, komputerowego prawa jazdy, bukieciarstwa czy koszykarstwa. Za unijne dotacje w naszym regionie zorganizowano także szereg szkoleń dla pracowników sektorów przemysłowych oraz sektorów podlegających restrukturyzacji. Łącznie, we wszystkich ogłoszonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Gdańsku konkursach o dofinansowanie szkoleń, unijne dotacje rozdzielono między blisko 200 pomysłodawców. To właśnie za ich pośrednictwem skorzystać można z bogatej oferty szkoleniowej.

– Osoby, które otrzymały tego typu pomoc mają dziś znacznie większe szanse na rynku pracy – zaznacza **Ewa Jurkowska**, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku.

Z pomocą unijnych funduszy wyremontowano Gdańskie Centrum Muzyczne – Kongresowe

> Czas na nowe projekty

Choć pieniądze z funduszy strukturalnych, należne Pomorzu między 2004 a 2006 rokiem, zostały już niemal w całości podzielone, nie martwi to tutejszych samorządowców. Już dziś przygotowują oni koncepcje przyszłych unijnych inwestycji, na które chcą zdobyć dofinansowanie w kolejnym okresie unijnego programowania. Najlepsi mogą liczyć na

prawdziwy „deszcz” unijnych środków, ponieważ do podziału między pomorskich wnioskodawców przewidziano 885 mln euro.

– Wprawdzie liczyliśmy, że pieniądze będzie jeszcze więcej, ostatecznie musimy zadowolić się nieco niższą kwotą – tłumaczy **Jan Kozłowski**, Marszałek Województwa Pomorskiego. – Na szczęście duża część unijnych pieniędzy należnych Polsce w latach 2007-2013 dzielona będzie na poziomie krajowym w ramach programów sektorowych. Zważywszy na to, jak dużą skutecznością wykazały się dotychczas nasze samorządy, jestem pewien, że kwota, jaka trafi ostatecznie na Pomorze będzie dużo większa.

> „Baza” to podstawa

Podobnie jak w latach ubiegłych, pomorskim projektodawcom, kolejny raz, udzielili pomocy pracownicy Urzędu Marszałkowskiego. Przedstawiciele Departamentu Programów Regionalnych UMWP od kilku miesięcy wizytują pomorskie samorządy. Celem tych spotkań jest przekazanie pełnej wiedzy na temat możliwości uzyskania dofinansowania dla zadań, które pomorscy samorządowcy chcą realizować w najbliższych latach z pomocą unijnych dotacji. Nie brak informacji na temat Regionalnego Programu Operacyjnego 2007-2013 dla Województwa Pomorskiego, z pomocą którego dzielone będą w tym regionie unijne środki. Uczestnicy tych spotkań mogą też liczyć na informacje, dotyczące funkcjonowania Pomorskiej Bazy Projektów, w której gromadzone są dziś pomysły przyszłych inwestycji.

– Każdy, kto zdecyduje się zgłosić do nas swój koncept na unijny projekt, może liczyć na konsultacje on-line swojej propozycji. Wystarczy, że wypełni uproszczoną kartę projektów, która dostępna będzie na stronie internetowej PBP – mówi **Bartosz Gappa**, koordynator bazy.

Zebrałe informacje zostaną z czasem odpowiednio uszeregowane, a przygotowane na ich podstawie zestawienia utworzą swoistą mapę pomysłów na unijne inwestycje. Pracownicy Urzędu Marszałkowskiego będą na bieżąco śledzić postępy w pracach nad projektami, niemal natychmiast udzielając projektodawcom stosownych wskazówek i odpowiedzi.

– Dzięki bazie projektowej wiadomo będzie na przykład, jakie przedsięwzięcia cieszą się w naszym regionie największym zainteresowaniem – dodaje **Jan Szymański**, zastępca dyrektora Departamentu Programów Regionalnych UMWP. – Wszystko to zagwarantować ma pełne wykorzystanie unijnych funduszy, jakie dostępne będą dla Pomorza w latach 2007-2013. Chętnych nie brakuje. Lista instytucji, które zdecydowały się skorzystać z pomocy pracowników Urzędu Marszałkowskiego w pracach nad swoimi projektami liczy już 180 zgłoszeń. Na współpracę decydują się zarówno przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, jak i szefowie pomorskich szpitali, jednostek kultury czy władz kościelnych.

– W Pomorskiej Bazie Projektów zgromadziliśmy już 212

propozycji projektowych – wylicza **Bartosz Gappa**. Największym zainteresowaniem cieszy się jak dotąd oś ósma Regionalnego Programu Operacyjnego, w ramach której możliwe będzie przygotowanie inwestycji, związanych z rozwojem lokalnej infrastruktury podstawowej. Są wśród nich m.in. remonty dróg w małych miastach, przygotowanie sieci kanalizacyjnych czy inwestycje, związane z rozwojem turystyki i kultury na tych terenach. Sporym zainteresowaniem cieszy się także oś czwarta tego programu, której celem jest wsparcie dla regionalnego systemu transportowego. Na liście jest już kilkadziesiąt propozycji, związanych głównie z rozwojem regionalnej infrastruktury drogowej. Niewielkim zainteresowaniem cieszy się z kolei oś druga RPO, której celem jest „rozwój społeczeństwa wiedzy”. Pracownicy urzędu są jednak przekonani, że Pomorska Baza Projektów wzbogaci się wkrótce także o tego typu propozycje.

Tak wyglądać będzie hala widowiskowo-sportowa, która powstaje na granicy Gdańska i Sopotu

> Dobrych pomysłów nie brakuje

Odnowienie najważniejszych budowli sakralnych w centrum gdańskiej Starówki i utworzenie na ich terenie prężnych ośrodków kulturalnych – oto jeden z pomysłów na wykorzystanie pieniędzy z UE, należnych Pomorza w najbliższych latach. Na liście kościołów, które miałyby zostać poddane konserwacji, jest m.in. Bazylika Mariacka oraz kościoły: św. Jana, św. Mikołaja i św. Jakuba.

– Celem takiego projektu byłoby pełne wykorzystanie potencjału kulturowego, historycznego i turystycznego tych gotyckich budowli – tłumaczy **Jan Kozłowski**, Marszałek Województwa Pomorskiego. – Renowacja obiektów, dzięki nadaniu im nowych funkcji, gwarantuje wzrost liczby odwiedzających nasz region turystów. To jeden ze sposobów na przywrócenie dawnej świetności tych budowli i ich najbliższego otoczenia.

Jak zauważa **Jan Szymański**, zastępca dyrektora Departamentu Programów Regionalnych UMWP, wynikiem tej inwestycji byłyby nowy, markowy produkt turystyczny – centrum kulturalne z bardzo bogatą ofertą. Wartość tego projektu oszacowano wstępnie na 47 mln zł. Najwięcej kosztować ma odbudowa i konserwacja kościoła św. Jana. W ramach prac remontowych, obok odnowienia świątyni, także miałyby zostać zrekonstruowane dwie barokowe kamienice, przy jej południowej stronie. Z kolei remont wieży Bazyliki Mariackiej kosztować miałyby, wedle szacunkowych

danych, ok. 10 mln zł. Nie wiadomo jeszcze, kto przygotować będzie wniosek aplikacyjny.

– Obecnie prowadzone są rozmowy z przedstawicielami poszczególnych obiektów. Mam nadzieję, że uda się w tej sprawie osiągnąć porozumienie i jeszcze w tym roku trafi do nas stosowny wniosek o dofinansowanie takiej inwestycji. – tłumaczy **Jan Szymański**.

Wśród innych, ciekawych pomysłów na przyszłe unijne inwestycje bardzo interesujący jest projekt budowy dróg dojazdowych do autostrady A-1. O pieniądze na ten cel „walczyć” zamierają władze powiatu tczewskiego, którym już udało się uzyskać przychylność marszałka województwa dla tego właśnie pomysłu. Wstępną koncepcję takiego projektu przygotować ma wkrótce Zarząd Dróg Wojewódzkich.

W przyszłości spoczywać będzie na nim obowiązek sfinansowania części tej inwestycji.

– Sieć połączeń i dojazdów do A-1 to dziś dla nas jedno z priorytetowych zadań – zapewnia **Jan Kozłowski**, marszałek regionu.

> Wielka kasa już za pasem!

Gorący dla Pomorza okres podziału i wydatkowania unijnych środków z nowej puli zbliża się wielkimi krokami. 6 marca br. Rada Ministrów zatwierdziła, przygotowany przez Urząd Marszałkowski, projekt Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013. Trafił on następnie do rąk członków Komisji Europejskiej, którzy – ku olbrzymiej radości władz województwa pomorskiego – zaakceptowali formalnie ten dokument. Oznacza to rozpoczęcie procesu negocjacyjnego.

– Zgodnie z harmonogramem, negocjacje z Komisją Europejską zakończą się najprawdopodobniej w październiku bieżącego roku – mówi **Radomir Matczak**, wicedyrektor Departamentu Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego UMWP, odpowiedzialny za przygotowanie dokumentu.

Negocjacje z Brukselą będą dotyczyć, między innymi, podziału środków na poszczególne działania. Samorząd Województwa najwięcej pieniędzy chce przeznaczyć na drogi, za czym opowiedzieli się w konsultacjach społecznych również samorządowcy z regionu.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 będzie największym w historii, kompleksowym, skoordynowanym, wieloletnim i stabilnym finansowo, programem przedsięwzięć rozwojowych w regionie, tworzoną i zarządzaną przez Samorząd Województwa.

– W przeciwieństwie do dotychczas obowiązującego Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, RPO będzie dokumentem uwzględniającym specyficzne potrzeby rozwojowe całego województwa – dodaje **Matczak**.

Czy Pomorze, wzorem lat ubiegłych, ponownie dowiedzie swojej skuteczności w wydawaniu unijnego grosza, wiadomo będzie dopiero za kilka lat. Jedno jest pewne – już dziś nie brak dobrych pomysłów na ich wykorzystanie.

> Na co ta kasa?

W Regionalnym Programie Operacyjnym dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 zapisano 10 osi prioryteto-

wych, w ramach których realizowane będą następujące działania rozwojowe:

rozwój i innowacje w MŚP	185,9 mln euro
społeczeństwo wiedzy	61,9 mln euro
funkcje miejskie i metropolitalne	106,2 mln euro
regionalny system transportowy	203,5 mln euro
środowisko i energetyka przyjazna środowisku	61,9 mln euro
turystyka i dziedzictwo kulturowe	44,2 mln euro
ochrona zdrowia i system ratownictwa	35,4 mln euro
lokalna infrastruktura podstawowa	123,9 mln euro
lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie	35,4 mln euro

Tomasz Kulpa

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
DEPARTAMENT PROGRAMÓW REGIONALNYCH
Zespół Informacji i Promocji

> Tu szukaj informacji o funduszach UE:

Departament Programów Regionalnych
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Augustyńskiego 2, 80-819 Gdańsk

Sekretariat:
tel. (058) 32 68 133

www.dpr.woj-pomorskie.pl
e-mail: dpr@woj-pomorskie.pl

Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Augustyńskiego 2, 80-819 Gdańsk

Sekretariat
tel. (058) 32 68 190

e-mail: defs@woj-pomorskie.pl

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
i Ochrony Środowiska
ul. Augustyńskiego 2, 80-819 Gdańsk

Sekretariat:
tel. (058) 32 61 659

e-mail: drowos@woj-pomorskie.pl

Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk

tel. (058) 32 61 684

e-mail: drrrip@woj-pomorskie.pl

STOSOWANIE NADKONTRAKTACJI W WYBRANYCH PAŃSTWACH CZŁONKOWSKICH UE

Decyzja o zastosowaniu nadkontraktacji leży w gestii państwa członkowskiego. Wobec potencjalnych oszczędności (m.in. oszczędności przetargowe, kwoty odzyskane, projekty zawieszono), przy przyjęciu zasady kontraktacji do 100 proc. alokacji, istnieje ryzyko niewykorzystania całkowitej, przyznanej alokacji. Podjęcie decyzji o nadkontraktacji rodzi konieczność przewidzenia źródła, z którego zostałyby pokryte ewentualne zobowiązania wykraczające poza dostępną alokację.

Poniżej przedstawiono informacje nt. zasad dokonywania nadkontraktacji i przyjętych zasad w zakresie finansowania ewentualnych zobowiązań w jedenastu państwach członkowskich Unii Europejskiej. W większości przypadków dopuszczalna (lub rozważana) jest nadkontraktacja w wysokości do 10 proc. ponad poziom alokacji, dostępnej dla poszczególnych programów operacyjnych. Doświadczenia państw UE 15 wskazują na to, że pomimo zwiększenia poziomu kontraktacji, poziom płatności nie przekroczył wielkości alokacji, przyznanej dla danego programu. Natomiast wprowadzenie nadkontraktacji przyczyniło się do zwiększenia wykorzystania dostępnych dla danego kraju środków wspólnotowych.

> Sytuacja w państwach EU 15

Austria

W celu zapewnienia pełnego wykorzystania środków wspólnotowych, zalecane jest stosowanie nadkontraktacji na poziomie przekraczającym alokację, przyznaną dla poszczególnych działań o 5 do 10 proc. Poziom nadkontraktacji uzależniony jest od priorytetów, działań, typów projektów oraz aktualnego stanu wdrażania. Generalną zasadą jest wykorzystanie w 100 proc. Środków, przyznanych na wszystkie działania. Decyzja w sprawie nadkontraktacji zależy również od tego, czy większość projektów przyjętych do realizacji w danym działaniu jest zakończona, czy ich realizacja jest jeszcze w toku. Doświadczenia okresu 1995-1999 wskazują, że w momencie zakończenia okresu programowania nie wszystkie projekty są zakończone lub nie wszystkie zakontraktowane w danym projekcie środki zostały wykorzystane. Dlatego też niezbędne jest zastosowanie nadkontraktacji.

Na finansowanie tzw. „rezerwowych” projektów zapewniane są środki publiczne. W przypadku, gdy środki UE nie są już dostępne, projekty finansowane są tylko ze środków krajowych. Największe oszczędności często generują projekty „miękkie”, z zakresu kultury oraz projekty realizowane w ramach Interregu, natomiast rzadko projekty inwestycyjne.

Finlandia

Wprowadzenie nadkontraktacji zostało ograniczone do wybranych programów operacyjnych (decyzje są podejmowane przez wszystkie instytucje zaangażowane we wdrażanie programów operacyjnych, tj. instytucję płatniczą, instytucję zarządzającą oraz instytucje wdrażające, które przejmują odpowiedzialność za dalsze finansowanie projektów, w przypadku gdyby powstałe wydatki przekroczyły wartość współfinansowania przyznaną dla danego programu).

W okresie 1995-1999 maksymalny poziom kontraktacji na poziomie programów operacyjnych wyniósł 105 proc. przyznanej alokacji. Jednak ostatecznie poziom płatności pozostał poniżej limitów określonych w tabelach finansowych.

Niemcy

W związku z faktem, że zarządzaniem programami operacyjnymi zajmują się poszczególne Landy, rząd nie posiada w chwili obecnej danych, potrzebnych do rozważenia ewentualnej nadkontraktacji. Możliwość wprowadzenia nadkontraktacji będzie rozważana po zakończeniu 2006 r. Jednakże, zgodnie z zasadami budżetowymi, maksymalny poziom nadkontraktacji jest określony przez najwyższą dostępną wielkość funduszy krajowych.

Portugalia

Dopuszczalny poziom nadkontraktacji wynosi 5-10 proc. ponad poziom alokacji, dostępnej dla poszczególnych działań. Wprowadzając nadkontraktację, należy monitorować wykorzystanie środków zakontraktowanych w ramach działań, co umożliwi podejmowanie odpowiednich decyzji w celu zapewnienia sprawnego zarządzania ww. środkami.

Wielka Brytania

Doświadczenia poprzednich okresów programowania 1989-1993 oraz 1994-1999 wskazują, że około 7 proc. środków, przyznanych w ramach funduszy strukturalnych, nie zostało wykorzystane.

W obecnym okresie programowania dopuszczalny poziom nadkontraktacji wynosi 5 proc. ponad wartość programu, z możliwymi wahaniami tej wielkości na poziomie działań. W celu wprowadzenia nadkontraktacji, niezbędne jest monitorowanie zarówno poziomu wydatków z funduszy strukturalnych, jak również wpływu wahań kursu walutowego na wartość programów operacyjnych (i poszczególnych) działań, wyrażoną w walucie narodowej.

Obecny poziom płatności w Wielkiej Brytanii to ok. 74 proc. alokacji na lata 2000-2006. Niemniej, instytucje uczestniczące w wykorzystaniu środków strukturalnych, dostrzegają potrzebę nadkontraktacji, wychodząc z założenia, że najbardziej niekorzystnym rozwiązaniem byłoby niepełne wykorzystanie przyznanych Wielkiej Brytanii środków wspólnotowych. Decyzja o nadkontraktacji jest podejmowana przede wszystkim w stosunku do instytucji, efektywnie wykorzystujących środki z funduszy strukturalnych.

> Nowe państwa członkowskie UE

Czechy

Ministerstwo Finansów rekomenduje nadkontraktację w wysokości 5 proc. alokacji (poziom może być różny w poszczególnych działaniach i priorytetach). O ostatecznym poziomie nadkontraktacji decyduje natomiast instytucja zarządzająca. Ewentualne, brakujące sumy (ponad dostępną alokację) będą wypłacone beneficjentom z budżetu państwa.

Każda część budżetu ministerstwa, w którym znajduje się instytucja zarządzająca danym programem, tworzonego na kolejny rok może zawierać środki przewidziane na finansowanie nadkontraktacji.

Estonia

Pierwszym krokiem jest określenie działań, w których przeprowadzona zostanie nadkontraktacja (w pierwszej kolejności te działania, w których dominują projekty „miękkie” oraz krótko-

terminowe). Następnie, rozważane będą dwa rozwiązania:

1. Instytucja wdrażająca dane działanie zdecyduje, ile dodatkowych projektów może być przyjętych do realizacji, albo:
2. Rząd ustali stały procentowy poziom nadkontraktacji, jednakowy dla wszystkich działań (np. 10 proc.).

Finansowanie płatności, powstałych w wyniku nadkontraktacji, powinno być zapewnione w ramach budżetu państwa (jeśli projekty wygenerują płatności o łącznej wartości, przekraczającej wartość alokacji dla danego działania, to wtedy nadkontraktacja musi zostać sfinansowana ze środków budżetu państwa).

Słowacja

Ministerstwo Finansów wydało rekomendacje dla instytucji zarządzających aby podpisywać umowy o dofinansowanie projektów na łączną sumę nie przekraczającą wysokości 100 proc. przyznanej alokacji. Na przełomie 2006 i 2007 r. na podstawie aktualnych wydatków z funduszy strukturalnych będą podejmowane ewentualne kroki dotyczące nadkontraktacji.

Węgry

Maksymalny dopuszczalny poziom nadkontraktacji wynosi 10 proc. powyżej dostępnej alokacji. Środki na pokrycie ewentualnych zobowiązań zostały zabezpieczone w budżecie państwa.

Łotwa

Maksymalny dopuszczalny poziom nadkontraktacji wynosi 10 proc. powyżej dostępnej alokacji w ramach EAGGF. Rozważana jest możliwość dopuszczenia nadkontraktacji (również w wysokości do 10 proc. powyżej dostępnej alokacji) w ramach ERDF i ESF.

Słowenia

Maksymalny dopuszczalny poziom nadkontraktacji wynosi 11 proc. powyżej poziomu dostępnej alokacji. Decyzja o wprowadzeniu nadkontraktacji została poprzedzona dokładną analizą ryzyka, w odniesieniu do poszczególnych funduszy, programów i działań.

Tabela. Dopuszczalny poziom nadkontraktacji w państwach członkowskich UE

Państwa UE 15	Dopuszczalny poziom nadkontraktacji	Nowe państwa członkowskie	Dopuszczalny poziom nadkontraktacji
Austria	10 %	Czechy	5 %
Finlandia	5%	Estonia	10 %
Niemcy	X	Łotwa	10 %
Portugalia	10%	Słowacja	X
Wielka Brytania	5%	Słowenia	11 %
		Węgry	10 %

> Stosowanie nadkontraktacji w Polsce

Dotychczasowe decyzje, dotyczące nadkontraktacji w programach współfinansowanych z funduszy strukturalnych.

Do końca lutego br. w ramach PWW podpisano umowy o dofinansowanie na kwotę ok. 30,3 mld zł, co stanowi 89,6 proc. przyznanej alokacji na lata 2004-2006. W poszczególnych programach wartość ta waha się od blisko 70 proc. dla SPO *Rybołówstwo i przetwórstwo ryb* do ok. 96 proc. dla IW *Equal*. Od kilku miesięcy utrzymuje się tendencja w wielu programach i działaniach, do wyhamowania procesu kontraktacji środków, ze względu na zbliżanie się terminu, wykorzystania całkowitego limitu dostępnej alokacji.

W Polsce, już w kwietniu 2006 r. dopuszczono możliwość zaciągania zobowiązań na kwotę przewyższającą dostępną alokację, w odniesieniu do konkretnych działań. Zgodnie ze wspólnym pismem wystosowanym do instytucji zarządzających programami, decyzja o nadkontraktacji wymaga pozytywnego zaopiniowania przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i Ministerstwo Finansów. Bazuje ona na kalkulacjach dokonanych przy zastosowaniu zaproponowanej w w/w piśmie metodologii

oraz opiera się na przedstawionej, przez właściwą instytucję zarządzającą, szczegółowej analizie na poziomie działania, uwzględniającej dotychczasowe oszczędności poprzetargowe oraz oszczędności w ramach umów, w których została już dokonana płatność końcowa (oszczędności poczynione w trakcie realizacji projektu).

Dotychczas MF, wspólnie z MRR, wydały zgodę na zakontraktowanie kwoty większej niż dostępna alokacja w: PO *Pomoc techniczna* – na poziomie przewyższającym o 5 proc. alokację dla 8 działań (1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 2.2, 2.5, 3.1, 3.3) oraz *Zintegrowanym programie operacyjnym rozwoju regionalnego* – 2 proc., SPO *Restrukturyzacja i modernizacja ...* (działania 1.1, 1.5, 2.3), IW *Equal*, IW *Interreg*.

Niezależnie od decyzji zatwierdzających określony limit nadkontraktacji, przekroczenie kwoty dostępnych środków w stosunku do wartości podpisanych umów o dofinansowanie, nastąpiło w 12 na 100 wdrażanych działań, ze względu na deprecjację euro względem złotówki, jaka – z niewielkimi wahnięciami – daje się zaobserwować od początku realizacji programów operacyjnych.

STRATEGIA LIZBOŃSKA MOŻLIWOŚCI REALIZACJI W RAMACH POLITYKI SPÓJNOŚCI

> Reforma Strategii Lizbońskiej

Celem Strategii Lizbońskiej, przyjętej na szczycie przywódców UE w marcu 2000 r. oraz uzupełnionej na szczycie w Goeteborgu w czerwcu 2001 r. o wymiar środowiskowy, było uczynienie z Unii Europejskiej w ciągu 10 lat najbardziej dynamicznej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy gospodarki na świecie, zdolnej do zapewnienia zrównoważonego wzrostu, oferującej więcej lepszych miejsc pracy, większą spójność społeczną, jak również poszanowanie środowiska naturalnego.

Podczas szczytu wiosennego w 2005 r. Rada Europejska stwierdziła, że realizacja celów lizbońskich okazała się niejednolita w poszczególnych państwach członkowskich, a jej wcześniejsze wyzwania stają się jeszcze bardziej naglące w obliczu obserwowanych przekształceń w sferze gospodarczej i społecznej, związanych z procesami globalizacyjnymi i wzrastającą konkurencją, procesami restrukturyzacyjnymi i wzrostem bezrobocia, migracjami zarobkowymi oraz starzeniem się społeczeństwa. Jako przyczyny niezadowolającego stopnia realizacji strategii wskazano zbyt obszerną listę priorytetów, niski poziom koordynacji między państwami członkowskimi, ale i niezaangażowanie odpowiednich nakładów finansowych na wdrażanie działań lizbońskich.

W oparciu o tak zdiagnozowane źródła niepowodzenia „Lizbony”, podjęto wspólne działania nad wypracowaniem stosownych rozwiązań, mających doprowadzić do skoordynowania i spójnego osiągnięcia poszczególnych elementów Strategii Lizbońskiej we wszystkich państwach członkowskich.

Wyrazem tych działań stało się przyjęcie pakietu tzw. Zintegrowanych Wytucznych na rzecz wzrostu i zatrudnienia na lata 2005-2008¹, zawierającego wykładnię odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz nakładającego na państwa członkowskie obowiązek opracowania Krajowych Programów Reform² (KPR), stanowiących wyraz „unarodowienia” celów i priorytetów lizbońskich.

W ślad za tymi dokumentami przyjęto Strategiczne Wytuczne Wspólnoty dla spójności na lata 2007-2013³, stanowiące mapę drogową dla transpozycji poszczególnych elementów polityki spójności na założenia „Lizbony” w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (NSRO).

Owa mapa drogową m.in. określa trzy główne nurty działań pro-lizbońskich:

- (1) Rozwój wiedzy i innowacji:
 - wzrost i poprawa inwestycji w sferze B+R,
 - pobudzenie innowacji, wykorzystanie ICT oraz zrównoważone wykorzystanie zasobów,
 - przyczynienie się do rozwoju silnej europejskiej bazy przemysłowej.

- (2) Rozwój atrakcyjności UE jako miejsca dla inwestowania i pracy:

- rozszerzenie i pogłębienie wspólnego rynku,
- poprawa prawodawstwa europejskiego i krajowego,
- stworzenie otwartych i konkurencyjnych rynków w obrębie UE i poza nią,
- rozszerzenie i poprawa infrastruktury europejskiej.

- (3) Rozwój „mechanizmów” umożliwiających przedsiębiorstwom tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy:

- zaangażowanie większej liczby osób w aktywną działalność zawodową oraz modernizacja systemów zabezpieczeń społecznych,
- zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy,
- wzrost inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepsze systemy edukacji i zdobywanie umiejętności.

Dalszą konsekwencją reformy Strategii Lizbońskiej było również „odnowienie” polityki spójności UE. Chodzi tu przede wszystkim o ponowne zdefiniowanie celów tejże polityki („Konwergencja”, „Konkurencyjność”, „Współpraca terytorialna”) oraz o modyfikację zakresu jej funduszy, tj. środków strukturalnych – z których wyłączono środki wchodzące dotychczas w skład polityki rolnej i rybołówstwa – oraz Funduszu Spójności.

Jednakże za fundamentalną zmianę należy uznać fakt uczynienia z polityki spójności kluczowego instrumentu finansowania realizacji strategii na szczeblu krajowym oraz ustanowienie tzw. *Lisbon earmarking*, czyli zasad wyodrębniania środków polityki spójności na realizację celów lizbońskich⁴.

Podsumowując, reforma Strategii Lizbońskiej przyczyniła się przede wszystkim do:

- (1) zawężenia i celów lizbońskich (wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia),
- (2) usystematyzowania obszarów priorytetowych (rozwój wiedzy i innowacji, rozwój atrakcyjności UE jako miejsca do inwestowania i pracy, rozwój „mechanizmów” umożliwiających przedsiębiorstwom tworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy),
- (3) oraz do jej bezpośredniego powiązania z polityką spójności (*earmarking*).

¹ Pakiet ten obejmuje zestaw szczegółowych politycznych wytucznych o trzech wymiarach - makroekonomicznym, mikroekonomicznym oraz dotyczącym problematyki zatrudnienia; link do dokumentu:

eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2005/l_205/l_20520050806pl00280037.pdf oraz eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2005/l_205/l_20520050806pl00210027.pdf

² link do dokumentu: www.mgip.gov.pl/GOSP/ODARKA/KPR/

³ art. 25-26; link do dokumentu: eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/pl/oj/2006/l_291/l_29120061021pl00110032.pdf

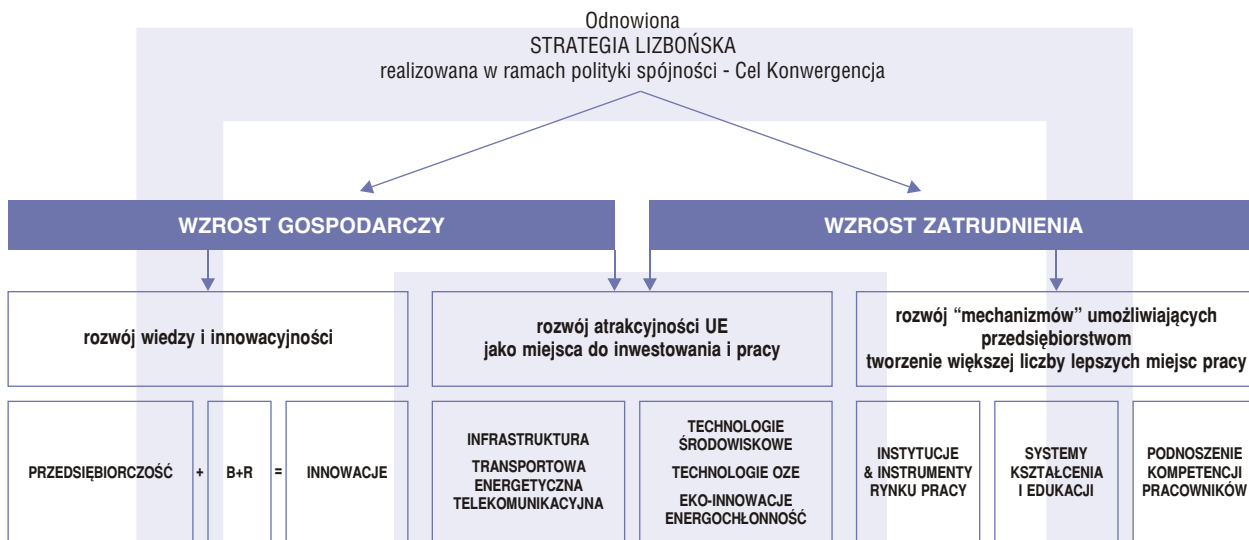
⁴ określone na mocy art. 9 ust. 3 oraz zał. IV do rozporządzenia 1083/2006.

> Odnowiona Strategia Lizbońska – instrument dla wzrostu

Liczne cele wcześniej przyświecające Strategii Lizbońskiej zostały ograniczone do dwóch: osiągnięcie zrównoważonego wzrostu gospodarczego oraz trwałego wzrostu zatrudnienia.

Na poziomie krajowym, ścieżki dojścia do tychże celów określane są dwutorowo. Każde z państw członkowskich przygotowuje KPR, którego celem jest stworzenie odpowiednich warunków, umożliwiających efektywną realizację Strategii Lizbońskiej poprzez wprowadzenie szeregu instrumentów legislacyjno-instytucjonalnych.

Natomiast „materialne” urzeczywistnienie strategii winno się dokonać poprzez zainicjowanie przedsięwzięć finansowanych z funduszy polityki spójności a zaplanowanych w NSRO. Tym samym, „kostkami brukowymi” owych ścieżek stają się instrumenty realizacji NSRO, tj. programy operacyjne zawierające działania prolizbońskie spójne z rekomendacjami zawartymi w Strategicznych Wytycznych Wspólnoty.

Tak pokrótce wyglądają założenia formalne, co do których osiągnięto consensus podczas całego procesu „rewizji” Strategii Lizbońskiej na forum wspólnotowym. Jednakże poszczególne

państwa członkowskie prezentują odmienne podejścia do konfiguracji „ścieżek dojścia”, stosownie do wyzwań krajowych oraz potrzeb rozwojowych.

> Consensus co do celów – zróżnicowanie w podejściu co do realizacji

Europa to heterogeniczny pejzaż o wciąż obecnych różnicach terytorialnych, narzucających odmienną hierarchizację priorytetów, mającą doprowadzić do wspólnego celu, jakim jest wzrost gospodarczy i zatrudnienia. Dodatkową trudnością, związaną z realizacją Strategii Lizbońskiej, jest odmienna, w przypadku wielu krajów, aktualność barier lub wyzwań rozwojowych. Stwierdzenie to można zilustrować na przykładzie odmienności barier, wzrostu obserwowanych aktualnie w krajach o stabilnych gospodarkach oraz krajach „na dorobku”. Kraje UE-15⁵ muszą stawić czoła spadkowi produktywności oraz niepełnemu wykorzystaniu endogennych zasobów siły roboczej. Natomiast, w przypadku krajów UE-10⁶ można zaobserwować lustrzane odbicie tej sytuacji: wzrost produktywności oraz brak wystarczających zasobów siły roboczej, spowodowany procesem migracji zarobkowej.

Podczas licznych posiedzeń grup roboczych, jak i w czasie negocjacji pakietu rozporządzeń regulujących realizację polityki spójności, intencją przyświecającą krajom UE-10 było spowodowanie, aby formułowanie na poziomie wspólnotowym wytycznych i regulacji prawnych uwzględniało specyfikę społeczno-gospodarczą UE-25.

Zyczenie to zostało pośrednio spełnione. Uzgodniono, że państwa słabiej rozwinięte (objęte Celem „Konwergencja”⁷), pragnące podjąć wyzwanie prowadzenia polityki spójności zgodnie z zasadą *earmarking*,⁸ przeznaczą przynajmniej 60 proc. jej środków na realizację Strategii Lizbońskiej⁸.

Dodatkowym „ukłonem” w stronę krajów UE-10+2⁹ było rozszerzenie katalogu nakładów, oznaczonych jako prolizbońskie, o wydatki związane z infrastrukturą transportową, energetyczną oraz teleinformatyczną.

⁵ Austria, Belgia, Dania, Finlandia, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Luksemburg, Portugalia, Republika Federalna Niemiec, Szwecja, Wielka Brytania, Włochy.

⁶ Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Czechy, Słowacja, Węgry, Słowenia, Malta oraz Cypr.

⁷ Cel obejmujący regiony, których PKB na mieszkańca mierzony parytetem siły nabywczej wynosi mniej niż 75 proc. średniej wspólnotowej.

⁸ Kraje UE-15, muszą obligatoryjnie stosować zasadę *earmarking* a minimalny pułap wydatków prolizbońskich określono na poziomie 75 proc.

⁹ Bułgaria i Rumunia.

JAKA HIERARCHIA PRIORYTETÓW W KONTEKŚCIE REALIZACJI POLITYKI SPÓJNOŚCI?

> Połączenie z polityką spójności – szansa czy zagrożenie?

Głównym zadaniem polityki spójności jest niwelowanie zaopóźnień rozwojowych oraz wynikających z nich różnicowań terytorialnych. Tymczasem, jednym z priorytetów lizbońskich jest dążenie do podnoszenia konkurencyjności, opartej na potencjale generowania innowacji. Zestawienie tych dwóch celów do pewnego stopnia jest sprzeczne.

Dotychczas większość krajów UE-10, stawiała sobie za główny cel zbliżenie się do poziomu rozwoju gospodarczego UE-15, uznając, że ścieżką dojścia będzie koncentracja wysiłków inwestycyjnych na modernizacji i rozbudowie infrastruktury podstawowej. Z dużym prawdopodobieństwem można również stwierdzić, że trend ten utrzyma się w kolejnej perspektywie programowania, tj. w latach 2007-2013.

W tym miejscu należy rozważyć kwestię, czy takie podejście jest gwarantem długofalowego wzrostu? Odpowiedzią na nie jest stwierdzenie, że w perspektywie najbliższych lat inwestycje w infrastrukturę podstawową przyczyniają się do pobudzenia gospodarczego. Jednak w perspektywie wieloletniej jednokierunkowy model działań może przyczynić się do pogłębienia różnicowań terytorialnych.

Głównym celem krajów UE-15 jest wzmocnienie ich roli partnera gospodarczego w warunkach globalizacji oraz dążenie do efektywnej konkurencji ze Stanami Zjednoczonymi. Tym samym, nie oglądając się na spóźniających, UE-15 umieszcza w sercu swoich przedsięwzięć pro wzrostowe dążenie do rozwoju wiedzy i pobudzenia innowacji¹⁰. Do tego głównego nurtu dołącza działania, polegające na zacieśnianiu współpracy z tzw. tygrysami wzrostu (Chiny, Indie) oraz na modyfikacji systemów zabezpieczeń społecznych, tak aby móc w pełni korzystać z istniejących zasobów siły roboczej. Pomimo obserwowanej aktualnie stagnacji gospodarczej, wskaźniki gospodarcze ruszają z miejsca, zapowiadając odnowienie tendencji wzrostowych.

> Czy istnieje optymalny model realizacji „lizbońskiej polityki spójności” w regionach Celu „Konwergencja”?

Po stwierdzeniu różnicowań terytorialnych, odmiennych barier i wyzwań rozwojowych, wymuszających odmienną hierarchizację priorytetów, pojawia się konieczność rozważenia kwestii sposobu „konfiguracji” wsparcia wspólnotowego, tak aby wypełnić cele polityki spójności oraz równolegle realizować efektywną politykę pro wzrostową.

Istotą tego rozważania jest pytanie o sposób wyważenia kierunków wsparcia, mając na jednej szali działania ukierunkowane na likwidację braków infrastrukturalnych oraz na zażegnywanie najbardziej palących problemów społecznych (w tym przede wszystkim bezrobocia i ubóstwa) natomiast na drugiej, działania bezpośrednio ukierunkowane na kluczowe czynniki wzrostu, tj. wiedza i innowacje. Odwołując się do filozofii chińskiej medycyny można zaryzykować stwierdzenie, że pierwszy zestaw działań jest niejako zaordynowaniem środków leczących skutki natomiast drugi zestaw może przyczynić się do zniwelowania przyczyn.

Jak zawsze pożądanym rozwiązaniem jest znalezienie „złotego środka”, a w tym przypadku osiągnięcie kompromisu między środkami skierowanymi na natychmiastowe usatysfakcjonowanie potrzeb a działaniami skoncentrowanymi na osiągnięciu wzrostu w długofalowej perspektywie. Jednym z rozwiązań tak sformułowanego dylematu jest tzw. policy-mix.

Podczas procesu rewizji Strategii Lizbońskiej pojęcie to zdefiniowano jako spójną koordynację polityk makro i mikroekonomicznych oraz polityki na rzecz zatrudnienia.

Koordynacja tych polityk, prowadzona stosownie do krajowych i regionalnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych¹¹, ma doprowadzić do kompilacji instrumentów i inwestycji na obszarze przedsiębiorczości, wiedzy i innowacji, technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz zatrudnienia i kapitału ludzkiego, pozwalających na osiągnięcie „prospołecznej ekonomii wzrostu”.

> Rekomendacje Komisji Europejskiej

W grudniu ubiegłego roku, Komisja opublikowała komunikat pt. „Wdrażanie odnowionej Strategii Lizbońskiej na rzecz wzrostu i nowych miejsc pracy – Rok realizacji”¹². Celem komunikatu jest przedstawienie stanu realizacji Strategii Lizbońskiej, zarówno w odniesieniu do poziomu wspólnotowego oraz krajowego.

Rekomendowane przedsięwzięcia dla całej Wspólnoty obejmują: zwiększenie inwestycji w wiedzę i innowacje, uwolnienie potencjału przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, zwiększanie możliwości zatrudnienia grup zagrożonych bezrobociem, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz przeciwdziałanie zmianom klimatycznym.

W odniesieniu do Polski, za najważniejsze działania, prowadzące do pomyślnego spełnienia założeń Strategii Lizbońskiej, uznano:

- ▶ reforma sektora badań publicznych, która pozwoli na zwiększenie efektywności inwestycji w wiedzę i innowacje oraz na podniesienie jakości B+R,
- ▶ stworzenie przyjaznego otoczenia instytucjonalno-legislacyjnego i finansowego dla dynamicznego rozwoju przedsiębiorczości oraz zwiększenia potencjału konkurencyjności i generowania innowacji zwłaszcza przez MŚP,
- ▶ stworzenie nowoczesnego systemu transportowego i energetycznego, stanowiącego spójny element europejskich sieci infrastrukturalnych,
- ▶ modernizacja systemów edukacji i kształcenia zawodowego, tak aby systemy te były zdolne do antycypacyjnej i elastycznej adaptacji do zmieniających się potrzeb i podaży na rynku pracy oraz aby przyczyniły się do zwiększenia udziału osób dorosłych w kształceniu przez całe życie,
- ▶ reforma publicznych służb zatrudnienia, której efektem końcowym będzie wdrożenie efektywnych instrumentów aktywnej polityki rynku pracy, ukierunkowanych na bezrobotnych, szczególnie wśród młodzieży i osób starszych.

¹⁰ silniejsze ukierunkowanie środków publicznych na działalność B+R i innowacyjną, wspieranie wymiany wiedzy i wzmacnianie powiązań między ośrodkami badawczymi a przedsiębiorstwami z sektora wytwórczego oraz tworzenie proinnowacyjnego systemu edukacji.

¹¹ Struktura tkanki gospodarczej, deficyty strukturalne, potencjalne obszary wzrostu, system instytucjonalny i legislacyjny.

¹² Communication from the Commission to the Spring European Council: Implementing the renewed Lisbon Strategy for growth and jobs - "A year of deliver y", COM(2006) 816 z dn. 12.12.2006 r.

PERSPEKTYWY REALIZACJI STRATEGII LISBOŃSKIEJ W POLSCE - NSRO 2007-13

Polska, jako jedyny kraj pośród UE-10+2, podjęła wyzwanie prowadzenia polityki spójności, zgodnie z zasadą *earmarking* i tym samym skierowanie przynajmniej 60 proc. jej środków na wsparcie obszarów prozlisbońskich.

Według aktualnych obliczeń stopa ta wynosi blisko 64 proc. alokacji wkładu wspólnotowego do NSRO w ramach działań objętych Celem „Konwergencja”¹³.

Dążeniem NSRO jest uwypuklenie potrzeby inwestowania w obszary o wysokim potencjale wzrostu, warunkującego sukcesywne osiąganie zbliżonego do bogatych państw UE poziomu rozwoju gospodarczego. Pośród wielu działań spójnościowych NSRO wyodrębniają obszary zdefiniowane jako dźwignie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, które stanowią rdzeń działań podejmowanych w ramach programów operacyjnych 2007-2013.

Kluczowym instrumentem będzie tutaj program operacyjny „Innowacyjna Gospodarka” (PO IG), który przewiduje między innymi działania na rzecz umocnienia zdolności generowania innowacji poprzez zwiększenie inwestycji w sferę B+R ukierunkowaną na potrzeby rynkowe, rozwój współpracy między sferą B+R a przedsiębiorstwami, jak również na zdynamiczowanie

potencjału przedsiębiorczości poprzez wdrażanie kompleksowych narzędzi wsparcia doradczego i finansowego dla MŚP.

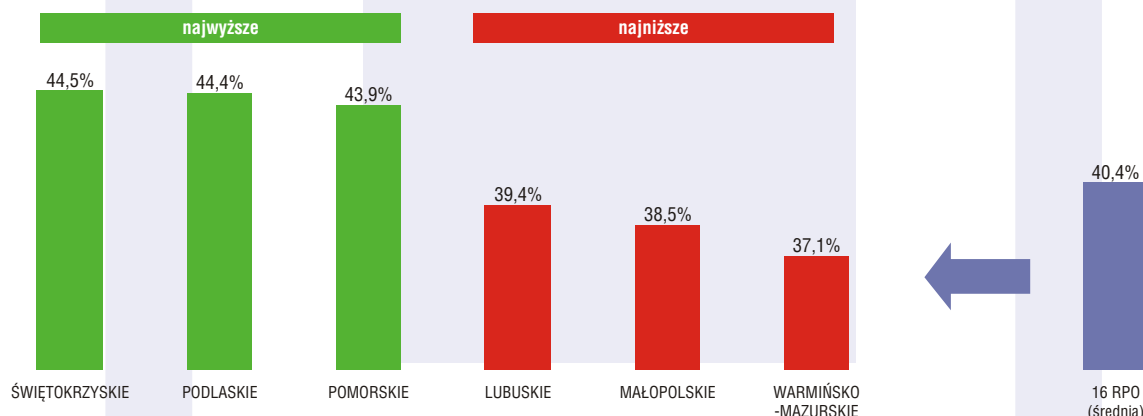
Obok PO IG dodatkowe wsparcie stanowić będzie program operacyjny „Kapitał Ludzki” (PO KL), który przyczyniać się będzie przede wszystkim do wzmocnienia przedsiębiorstw i ich pracowników w zakresie zdolności adaptacyjnych do skutków zmian gospodarczo-społecznych, związanych z procesami globalizacyjnymi i restrukturyzacyjnymi. Będzie to uwarunkowane m.in. dostępnością systemu kształcenia przez całe życie i udziału w nim pracowników oraz osób w niekorzystnej sytuacji.

Równoległe do powyższych kierunków program operacyjny „Infrastruktura i Środowisko” (PO IiŚ) przewiduje realizację działań na rzecz osiągnięcia spójności krajowego systemu transportowego z systemem europejskim, przede wszystkim poprzez rozbudowę infrastruktury transportowej o zasięgu transnarodowym, z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

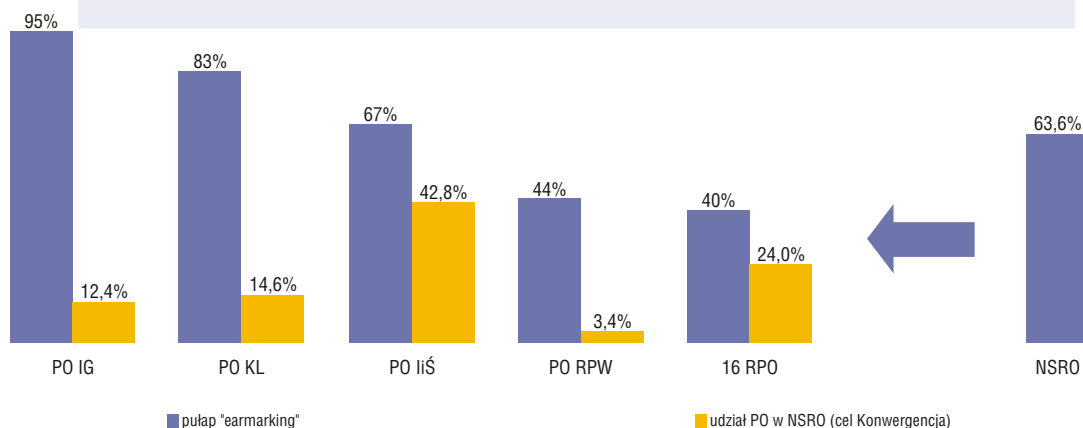
Regionalne Programy Operacyjne (RPO) będą odpowiednio do swoich potrzeb rozwojowych modelować strukturę i wielkość wsparcia komplementarnego do działań przewidzianych ww. PO IG oraz PO IiŚ.

Kamila Wadecka

Średnie nakłady na realizację SL w ramach RPO

Nakłady na realizację SL w ramach NSRO

¹³ Pułap ten obliczony w oparciu o katalog nakładów prozlisbońskich obowiązujący dla krajów objętych Celem Konkurencyjność wynosi jedynie 39 proc..

SYSTEM PATRONATU MINISTERSTWA ROZWOJU REGIONALNEGO W ZAKRESIE SZKOLEŃ NA TEMAT INSTRUMENTÓW POLITYKI STRUKTURALNEJ UE

31 grudnia 2006 r. zamknięty został system patronatu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie szkoleń na temat instrumentów polityki strukturalnej UE. Ministerstwo serdecznie dziękuje za udział w projekcie organizacjom i instytucjom włączonym do systemu, które czynnie wspierały MRR w procesie informowania o funduszach strukturalnych i możliwościach ich wykorzystania.

Działania szkoleniowe prowadzone przez te instytucje zapewniły beneficjentom funduszy strukturalnych możliwość uzyskiwania wiedzy na jak najwyższym poziomie zarówno merytorycznym, jak i organizacyjnym.

System patronatu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie szkoleń na temat instrumentów strukturalnych UE (b. Ministerstwo Gospodarki i Pracy) został uruchomiony 11 października 2004 roku.

Głównym celem systemu była koordynacja i zapewnienie wysokiej jakości działalności szkoleniowej, prowadzonej przez organizacje i instytucje niepubliczne objęte patronatem.

Zgodnie z Regulaminem uczestnictwa w systemie patronatu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego nabór do systemu patronatu był otwarty do 30 czerwca 2006 r. Do systemu patronatu MRR zostały włączone następujące instytucje:

1. Narodowe Centrum Kultury
2. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości z siedzibą w Łodzi
3. Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
4. Fundacja Edukacji Ekonomicznej
5. Agencja Rozwoju Pomorza
6. Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku (SWPW)
7. Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych "SPL0T"
8. Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych DELTA PARTNER

Anna Sulińska-Wójcik, Aleksandra Sztybel-Budzevska
- Departament Informacji i Promocji

9 marca 2007 r. odbyło się spotkanie podsumowujące system patronatu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie szkoleń nt. instrumentów polityki strukturalnej UE. Uczestnikami szkoleń byli przedstawiciele instytucji objętych patronatem MRR w zakresie szkoleń dotyczących instrumentów polityki strukturalnej UE, Departamentu Informacji i Promocji, a także Grupy Sterującej ds. promocji, informacji i szkoleń w zakresie PWW.

> Podsumowanie funkcjonowania systemu

W okresie funkcjonowania systemu Ministerstwo Rozwoju Regionalnego objęło patronatem osiem podmiotów. Instytucje/organizacje przeprowadziły 264 szkolenia dla 11 678 osób. Uczestnikami szkoleń byli przedstawiciele administracji państwowej, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, a także osoby fizyczne i przedsiębiorcy. W szkoleniach, poza ww. grupami uczestników, udział wzięli nauczyciele, pracownicy socjalni i rolnicy. Najwięcej szkoleń (121) przeprowadziło Stowarzyszenie Wspierania Organizacji Pozarządowych SPL0T, natomiast Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej udało przeszkolić się aż 3763 osoby. Zakres działalności szkoleniowej instytucji objętych patronatem był dość zróżnicowany. Niektóre instytucje m.in. Narodowe Centrum Kultury prowadziło szkolenia jedynie w zasięgu centralnym, inne np. Sieć Wspierania Organizacji SPL0T w zasięgu regionalnym. Warto podkreślić, że działania na szczeblu centralnym (39 szkoleń) obejmowały znacznie dłuższy cykl kształcenia, podczas gdy regionalne (176 szkoleń) i lokalne (49 szkoleń), to najczęściej przedsięwzięcia o charakterze seminaryjnym, które nie trwały dłużej niż jeden/dwa dni. Dużym zainteresowaniem cieszyły się szkolenia o charakterze ogólnym – 81 szkoleń. Jednak najwięcej, bo aż 123 szkolenia dotyczy Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w szczególności programu ZPORR (prezentacja w załączeniu).

W NAJBLIŻSZYM CZASIE

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego planuje ogłosić Konkurs dotacji na przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących funduszy europejskich.

Celem konkursu jest intensyfikacja działań na rzecz informowania o funduszach europejskich i promowania efektów ich wykorzystania.

Zadaniem konkursu jest zidentyfikowanie i wsparcie najlepszych autorskich projektów, których realizacja powinna doprowadzić do zwiększenia świadomości społecznej w zakresie możliwości wykorzystywania Funduszy Europejskich w Polsce oraz wykreowania pozytywnego wizerunku Funduszy Europejskich, zarówno wśród potencjalnych beneficjentów, jak i na poziomie ogółu społeczeństwa.

Realizowane projekty powinny dotyczyć w szczególności:

- informowania na temat możliwości, jakie dają fundusze europejskie w latach 2007-13
- promocji dobrych praktyk wykorzystania funduszy europejskich w latach 2004-06

Projekty powinny być adresowane do ogółu polskiego społeczeństwa, w tym:

- potencjalnych beneficjentów (np. przedsiębiorcy składającego wniosek o dotację; bezrobotnego biorącego udział w projekcie podnoszącym kwalifikację; gmina ubiegająca się o środki na kanalizację)
- korzystających z funduszy unijnych w sposób pośredni (np. pracowników i kooperantów przedsiębiorcy, który uzyskał dotację; firm, którym łatwiej znaleźć wykwalifikowanego pracownika; mieszkańców gminy, którzy korzystają z kanalizacji).

Dopuszczalny jest każdy rodzaj projektu, przyczyniający się do realizacji celu konkursu:

- projekty mogą polegać zarówno na tworzeniu całkiem nowych przedsięwzięć, jak i rozszerzeniu już istniejących, np.: zamieszczaniu wątków dotyczących funduszy europejskich w istniejących programach i audycjach

- projekty mogą przybierać formy interakcyjne, inspirowane działaniami informacyjno-promocyjnymi, np. konkursy, kluby zainteresowań, itp.
- każdy wnioskodawca może zgłosić do konkursu dowolną liczbę ofert
- każdy projekt musi określać przewidywaną liczbę odbiorców.

Nie będą finansowane:

- organizacja szkoleń
- indywidualne uczestnictwo w warsztatach, seminariach, konferencjach, kongresach
- indywidualne stypendia na studia czy kursy szkoleniowe
- amortyzacja, finansowanie deficytu, wnoszenie wkładu kapitałowego
- finansowanie działań podejmowanych w przeszłości w ramach projektów, które są realizowane obecnie lub już zostały zakończone
- przekazywanie otrzymanych środków w jakiegokolwiek formie innym podmiotom (np. wykorzystywanie dotacji na pomoc lub pożyczki innym organizacjom, czy osobom fizycznym lub prawnym)
- przedsięwzięcia o podłożu politycznym
- działania handlowe
- przedsięwzięcia grup nieformalnych.

Uczestnikami konkursu mogą być:

- publiczni oraz komercyjni nadawcy telewizyjni i radiowi
- wydawcy tytułów prasowych o zasięgu ogólnopolskim
- informacyjne portale internetowe o zasięgu ogólnopolskim
- publiczni oraz komercyjni nadawcy telewizyjni i radiowi, o zasięgu ogólnopolskim
- producenci nagrań telewizyjnych, którzy swoim produktem o tematyce europejskiej zapewnią antenową emisję w mediach ogólnopolskich
- producenci filmowi, którzy swoim produktem zapewnią projekcję w kinach na terenie całego kraju
- organizacje pozarządowe w rozumieniu art. 3 ust. 2 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873), które swoim projektem zapewnią zasięg ogólnopolski.

Więcej informacji na stronie
www.funduszeoperacyjne.gov.pl

Projekt współfinansowany ze środków
Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna

